

Solvency & Financial Condition Report 2018

Verslag van de solvabiliteit en financiële situatie van Menzis

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	4
A. ACTIVITEITEN EN RESULTATEN	7
A.1 ACTIVITEITEN	7
A.2 RESULTATEN UIT VERZEKERINGSACTIVITEITEN	13
A.3 RESULTATEN UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN	14
A.4 RESULTATEN UIT OVERIGE ACTIVITEITEN	15
A.5 OVERIGE INFORMATIE	15
B. GOVERNANCE	17
B.1 ALGEMENE INFORMATIE OVER HET BESTUURSSYSTEEM	17
B.2 DESKUNDIGHEID EN BETROUWBAARHEID	23
B.3 RISICOMANAGEMENTSYSTEMEN INCLUSIEF DE BEOORDELING VAN HET EIGEN RISICO EN DE SOLVABILITEIT	25
B.4 INTERNE CONTROLE OMGEVING	29
B.5 INTERNE AUDIT FUNCTIE	30
B.6 ACTUARIËLE FUNCTIE	31
B.7 UITBESTEDING	32
B.8 OVERIGE INFORMATIE	32
C. RISICOPROFIEL	34
C.1 VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO	34
C.2 MARKTRISICO	36
C.3 KREDIETRISICO	40
C.4 LIQUIDITEITSRISICO	42
C.5 OPERATIONEEL RISICO	43
C.6 OVERIGE MATERIEEL RISICO	44
C.7 OVERIGE INFORMATIE	44
D. WAARDERING VOOR SOLVABILITEITSDOELEINDEN	46
D.1 ACTIVA	47
D.2 TECHNISCHE VOORZIENING	52
D.3 OVERIGE SCHULDEN	57
D.4 ALTERNATIEVE WAARDERINGSMETHODEN	59
D.5 OVERIGE INFORMATIE	59

E. KAPITAALBEHEER	61
E.1 EIGEN VERMOGEN	61
E.2 SOLVABILITEITSKAPITAALVEREISTE EN MINIMUMKAPITAALVEREISTE	62
E.3 GEBRUIK VAN DE ONDERMODULE AANDELENRISICO OP BASIS VAN LOOPTIJD BIJ DE BEREKENING VAN HET SOLVABILITEITSKAPITAALVEREISTE	63
E.4 VERSCHILLEN TUSSEN DE STANDAARDFORMULE EN IEDER GEBRUIKT INTERN MODEL	63
E.5 NIET-NALEVING VAN HET MINIMUMKAPITAALVEREISTE EN NIET-NALEVING VAN HET SOLVABILITEITSKAPITAALVEREISTE	63
E.6 OVERIGE INFORMATIE	63
BIJLAGE 1. JURIDISCHE STRUCTUUR	65
BIJLAGE 2. TOELICHTING MENZIS ZORGVERZEKERAAR N.V.	67
BIJLAGE 3. TOELICHTING ANDERZORG N.V.	73
BIJLAGE 4. TOELICHTING MENZIS N.V.	78

Samenvatting

Activiteiten

Bij Menzis zetten we ons in, samen met onder andere onze klanten en zorgaanbieders, voor het behoud van goede en betaalbare zorg en het versterken van leefkracht. Daarom zien we onszelf niet alleen als zorgverzekeraar, maar ook als partner in gezondheid. We willen de zorg positief beïnvloeden door waardegerichte zorginkoop en aandacht voor gezondheid en gezond gedrag. Menzis heeft twee merken: Menzis en Anderzorg. De twee merken bieden basisverzekeringen, aanvullende verzekeringen en tandartsverzekeringen. Menzis is een landelijk werkende zorgverzekeraar met sterke regionale vertegenwoordiging. Het groepsresultaat na belastingen over 2018 komt uit op € 20,5 miljoen (2017: € 45,4 miljoen). In het resultaat 2018 is € 65,6 miljoen verwerkt ten laste van het resultaat in verband met de lager vastgestelde premie 2019 ten opzichte van de kostprijs van de premie.

Strategie

Menzis zet zich in om ook in de toekomst goede zorg toegankelijk en betaalbaar te houden en de leefkracht van mensen te helpen versterken. Onze concernstrategie onderscheidt dan ook drie pijlers:

landelijk concurrerend

Voor onze klanten doen we wat zij van ons verwachten. Zo hebben we een aansprekend en transparant productaanbod, goede service en persoonlijk zorgadvies en een concurrerende premie. We voldoen aan onze zorgplicht en beheersen de zorgkosten. En met SamenGezond zijn wij koploper als digitale gezondheidscoach om gezonder leven te stimuleren.

krachtig in de regio

We pakken in onze regio's onze maatschappelijke rol op. Hier wonen veel van onze klanten, hebben we inkoopkracht, partners en het netwerk. Met zorgaanbieders maken we waardegerichte afspraken over gezondheidsuitkomsten tegen lagere kosten. We versterken de verbinding tussen leefkracht, zorg en het sociale domein. En met proactieve interventies bieden wij onze klanten het juiste advies op het juiste moment. Daarbij werken we nauw samen met zorgverleners, patiëntenorganisaties, werkgevers en gemeenten. Dat betekent dat we in de regio's gaan innoveren. En daar gaan al onze klanten van profiteren. Wat we in de regio hebben geleerd, zetten we landelijk in.

gezonde Menzis-organisatie

We zijn een gezonde organisatie die landelijk concurrerend blijft en krachtig in de regio is. Onze medewerkers krijgen de ruimte om zich te ontwikkelen en tonen initiatief. Menzis is financieel gezond en wendbaar. Met professionele, op onze doelstellingen toegesneden processen en ICT-systemen en een stabiele, evenwichtige klantenportefeuille met groei in de regio.

Alles bij elkaar opgeteld, doen we alles wat we doen voor onze 2,25 miljoen klanten. Het jaar 2018 sloten we positief af, met een groei van circa 27.000 klanten naar 2,27 miljoen klanten per januari 2019.

Risicoprofiel

Menzis is een landelijk werkende coöperatie, die zich richt op het verstrekken van zowel basisverzekeringen als aanvullende verzekeringen. Wij beheersen ons verzekeringstechnisch risico door een adequate

zorginkoop, premiestelling en voorzieningenbeleid. Menzis hanteert een behoudend beleggingsbeleid, dat afgestemd is op de maatschappelijke rol die we als zorgverzekeraar hebben. Door middel van periodieke ALM-studies (Asset Liability Management) wordt de samenstelling van de beleggingsportefeuille herijkt. Andere risico's die onderdeel uitmaken van het risicobeheerraamwerk zijn: vorderingen, liquiditeit en operationele risico's.

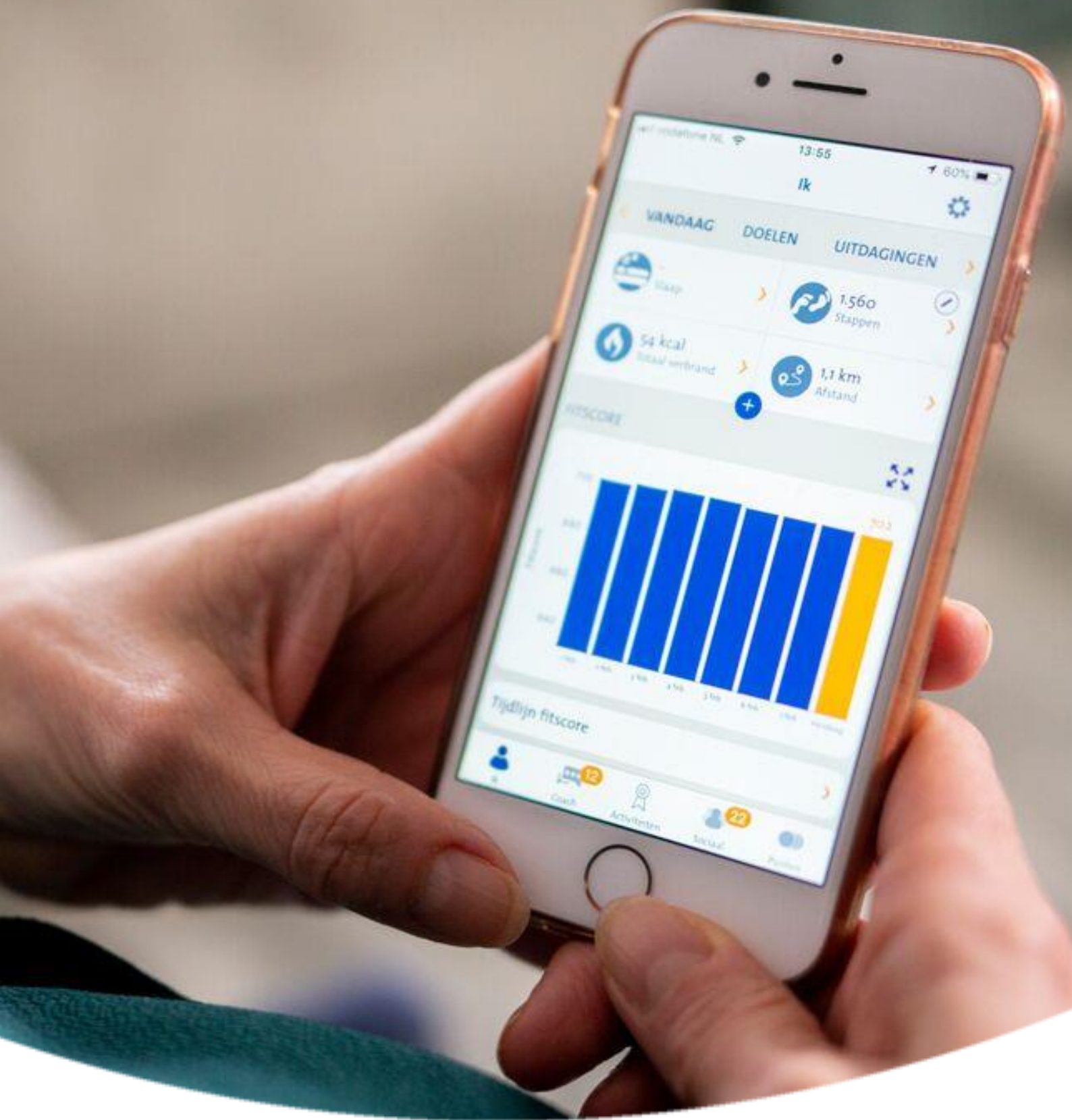
Solvabiliteit

Als verzekeraar zijn wij wettelijk verplicht reserves (eigen vermogen) aan te houden om eventuele tegenslagen in zorgkosten en andere risico's op te vangen. Menzis is met het huidige niveau van de reserves een financieel gezond bedrijf. Eind 2018 bedroeg de solvabiliteit op Solvency II-grondslagen 150%. We streven naar een solvabiliteit van ten minste 128%. Met de ORSA (Own Risk & Solvency Assessment) hebben we vastgesteld dat deze buffers adequaat genoeg zijn. Dit gegeven ons risicoprofiel en onze risicobereidheid.

Menzis is een financieel gezonde en stabiele coöperatie zonder winstoogmerk. Het behoud van een solide financiële positie is uitgangspunt bij de jaarlijkse premiestelling. Hierbij worden behaalde resultaten zo mogelijk teruggegeven aan onze verzekerden in de vorm van een lagere premie. Ten opzichte van 2018 heeft Menzis voor 2019 de premies voor de basisverzekering relatief beperkt verhoogd. De premies voor de aanvullende verzekeringen zijn tevens beperkt verhoogd. Om dit mogelijk te maken, heeft Menzis per betalende verzekerde gemiddeld € 35 uit de reserves ingezet. Voor Menzis Groep betekent dit een bedrag van € 65,6 miljoen. Menzis kiest een stabiele koers bij de inzet van de reserves. Dit betekent dat de teruggave van de reserves over meerdere jaren wordt verdeeld en onnodige schoksgewijze premiestijgingen worden voorkomen. De premie zal de komende jaren toenemen, maar we willen het effect doseren. Ook in 2018 zijn we erin geslaagd een solide en gezonde financiële positie te behouden.

Governance

Wie bij Menzis of Anderzorg verzekerd is, is lid van Coöperatie Menzis U.A.. Menzis kent geen onderscheid tussen de aansturing van de groep en de aansturing van een individuele juridische entiteit die tot de Menzis-groep behoort. Het bestuur van Menzis is opgedragen aan de Raad van Bestuur (RvB). De leden van de RvB zijn voor hun bestuurstaak samen en afzonderlijk verantwoordelijk schuldig aan de Raad van Commissarissen (RvC). De RvC fungeert als toezichthouder, werkgever en adviseur/klankbord van de RvB. De RvC houdt toezicht op de bedrijfsvoering, onder andere door de bespreking van de managementrapportages van de Directieraad, de managementletters van de interne auditor en de externe accountant en het maatschappelijke en financiële jaarverslag. De formele invloed en zeggenschap van klanten is bij Menzis geborgd via de Ledenraad. Deze brengt het verzekerdenbelang en het maatschappelijke belang onder de aandacht bij de RvB en de RvC. Voor een integere bedrijfsvoering kent Menzis het 'three lines of defence' model. Dit model verdeelt onze organisatie in drie 'verdedigingslijnen' om adequaat risicomanagement binnen Menzis te borgen.

A. Activiteiten en resultaten

A.1 Activiteiten

Menzis is een coöperatie, waarvan alle verzekerden lid zijn. Onze leden beslissen in een Ledenraad over zaken die er echt toe doen. Iedereen is welkom bij Menzis, zonder selectie. We hebben geen winstoogmerk en geen aandeelhouders, het geld dat mensen aan ons toevertrouwen komt weer ten goede aan de zorg.

Het begin

Een groep Arnhemse artsen, apothekers en tandartsen neemt rond 1833 een vooruitstrevend initiatief. Ze richten een ziekenfonds op: de Maatschappij van Voorzorg. Ze vinden het belangrijk dat iedereen toegang heeft tot zorg. Samen spreken ze de belangrijke woorden uit: "Laten we solidair zijn met elkaar en de handen ineen slaan om de beschikbaarheid van medische hulp voor iedereen te garanderen". Uit die eerste initiatieven ontstaat uiteindelijk het huidige Menzis, een landelijk werkende zorgverzekeraar met sterke regionale vertegenwoordiging.

Missie en visie

Ons zorgverzekeringsstelsel scoort hoog in internationaal vergelijkingsonderzoek. Maar in Nederland staat het stelsel maatschappelijk en politiek onder druk, en wordt de rol van zorgverzekeraars onvoldoende (h)erkend. In 2022 zijn er weer verkiezingen. Als Menzis voelen wij de noodzaak om vóór die tijd aan te tonen dat het stelsel werkt en waardevol is. Ons doel is om vanuit onze positie als zorgverzekeraar goede zorg voor onze klanten toegankelijk en betaalbaar te houden én meerwaarde te realiseren voor mens en maatschappij. Regelmatig controleren wij daarom onze strategische koers, juist omdat maatschappelijke, politieke en technologische ontwikkelingen elkaar in steeds sneller tempo opvolgen. Voor wat betreft die maatschappelijke ontwikkelingen zijn de toenemende zorgkosten reden om urgent en met een juiste focus te handelen. In 2018 hebben we daarom een aangescherpte concernstrategie opgesteld voor de periode 2019-2022. De missie en visie van onze organisatie bepalen daarbij de strategische koers die we varen, stellen de kaders die we daarbij nodig hebben en inspireren ons bij het maken van keuzes.

Onze missie is nog steeds actueel en onveranderd:

“Samen verzekeren wij kwalitatief goede en betaalbare zorg en versterken we de leefkracht van ieder mens”.

Onze visie hebben we aangepast. Daarin onderkennen we drie pijlers, waarmee we inzetten op:

- Samen verzekeren: betaalbare premie, heldere producten, persoonlijke service;
- Goede en betaalbare zorg: de juiste zorg op de juiste plek, nu en in de toekomst;
- Versterken van leefkracht; stimuleren van een gezonder leven en betere kwaliteit van leven.

Kernactiviteiten

- Menzis heeft twee merken: Menzis en Anderzorg. De twee merken bieden basisverzekeringen, aanvullende verzekeringen en tandartsverzekeringen. Deze worden in heel Nederland aangeboden. Menzis heeft vestigingen in Wageningen (hoofdkantoor), Enschede en Groningen.

- Menzis biedt zowel individuele als collectieve zorgverzekeringen aan. We bieden de zorgverzekeringen van Menzis rechtstreeks aan, in een collectiviteit en via tussenpersonen. Naast zorgverzekeringen bieden we dienstverlening aan, zoals zorgadvies.
- Anderzorg is het online merk van Menzis, dat zich richt op mensen die kiezen voor online dienstverlening. Anderzorg biedt alleen individuele zorgverzekeringen en werkt niet met tussenpersonen of collectiviteiten. Overigens werkt Anderzorg wel, net als Menzis, met zorgvergelijkers.
- Onderdeel van Menzis zijn ook de drie zorgkantoren Groningen, Twente en Arnhem. Deze voeren de Wet langdurige zorg (Wlz) uit voor inwoners van de betreffende regio's.
- In Menzis Bemiddeling B.V. zijn activiteiten ondergebracht, waarmee Menzis bemiddelt in samenwerking met andere risicodragende partijen.

A.1.1 Coöperatie Menzis U.A.

Wie bij Menzis of Anderzorg verzekerd is, is lid van Coöperatie Menzis U.A.. Menzis is een groep met verschillende juridische entiteiten (een juridische groep). De Menzis-groep kent geen onderscheid tussen de aansturing van de groep en de aansturing van een individuele juridische entiteit die tot de Menzis-groep behoort. Uiteraard wordt onder meer in de strategie, visie, planning- & controlcyclus en kapitaalbeleid rekening gehouden met het risicoprofiel van de afzonderlijke entiteiten. In de interne en externe verantwoordingen is onderscheid aangebracht ten aanzien van de verschillende entiteiten.

Aan het hoofd van de groep staat de Ledenraad. De leden van de Ledenraad geven samen een stem aan alle klanten. We hebben geen winstoogmerk en geen aandeelhouders, en onze klanten beslissen in de Ledenraad over zaken die er echt toe doen. Iedereen is welkom bij Menzis, zonder selectie. Het geldt dat mensen aan ons toevertrouwen komt weer ten goede aan de zorg. We hebben een eerlijk aanbod met duidelijke en transparante zorgverzekeringen. Alles wat we doen, is in het belang van de mens. Daarom kozen we voor de naam Menzis, omdat elk menz er één is.

Juridische structuur

Aan het hoofd van de Menzis-groep staat de Coöperatie Menzis U.A., statutair gevestigd in Wageningen aan de Lawickse Allee 130, 6709 DZ Wageningen.

De verzekeringsactiviteiten hebben betrekking op zorgverzekeringen en zijn ondergebracht bij de volgende vergunninghoudende entiteiten:

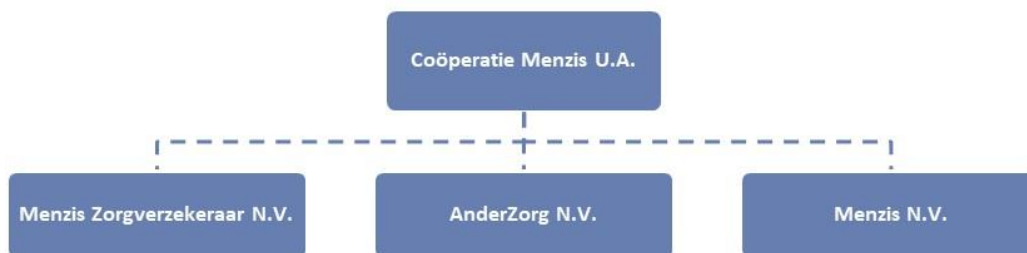
Basisverzekeringen

- Menzis Zorgverzekeraar N.V., gevestigd aan de Lawickse Allee 130, 6709 DZ Wageningen.
- Anderzorg N.V., gevestigd aan de Lawickse Allee 130, 6709 DZ Wageningen.

Aanvullende verzekeringen

- Menzis N.V., gevestigd aan de Lawickse Allee 130, 6709 DZ Wageningen.

Menzis is binnen heel Nederland actief en vanuit zijn oorsprong sterk vertegenwoordigd in de provincies Groningen, Overijssel en Gelderland. Anderzorg heeft als internetlabel een landelijke dekking. De vereenvoudigde groepsstructuur van Menzis staat in figuur 1 (zie bijlage 1 voor de volledige juridische structuur). Deze entiteiten zijn alle gevestigd in Nederland.

Figuur 1: Vereenvoudigde groepsstructuur Coöperatie Menzis U.A. (per 31-12-2018)

Toezicht

De financieel toezichthouders en de accountant van Menzis zijn:

- Toezichthouder: De Nederlandsche Bank (DNB), Toezicht Verzekeraars, Postbus 98, 1000 AB Amsterdam.
- Toezichthouder: De Autoriteit Financiële Markten (AFM), Postbus 117223, 1001 GS Amsterdam.
- Externe accountant: KPMG, Laan van Langerhuize 1, 1186 DS Amstelveen.

De NZa controleert of Menzis zich als zorgverzekeraar aan de wetten en regels houdt. Dit voor wat betreft de uitvoering van de Zorgverzekeringswet (Zvw). De contactgegevens zijn: Nederlandse Zorgautoriteit, Newtonlaan 1-41, 3584 BX, Utrecht.

A.1.2 Belangrijke interne en externe gebeurtenissen

Vanuit Menzis hebben we ons in 2018 ingezet voor de toegankelijkheid en betaalbaarheid van kwalitatief goede zorg en het versterken van leefkracht. Met de inzet op waardegerichte zorg en de digitale gezondheidscoach SamenGezond loopt Menzis voorop. Via waardegerichte zorginkoop richten we samen met zorgaanbieders het zorgaanbod in op basis van de beste gezondheidsuitkomsten voor de klant tegen een redelijk tarief. De zorginkoopafspraken reiken veel verder dan het vergoeden van gemaakte zorgkosten. In meerjarige waardegerichte zorginkoopcontracten maken we afspraken met zorgaanbieders over een continu verbeterproces om steeds betere gezondheidsuitkomsten voor de klant te kunnen realiseren.

Menzis richt zich ook actief op preventie; het voorkomen van ziekte bij gezonde mensen én het voorkomen van verergering van de ziektelast voor mensen die een ziekte hebben. Met de digitale gezondheidscoach SamenGezond loopt Menzis voorop, we bereiken steeds meer mensen die zich actief met hun gezondheid bezig willen houden. Ook maatschappelijk gezien bestaat er in 2018 meer aandacht voor een gezonde leefstijl en preventie van chronische ziekten. Staatssecretaris Blokhuis heeft met 70 partijen het Nationaal Preventieakkoord gesloten om Nederland gezonder te maken. Het akkoord is gericht op het terugdringen van roken, overgewicht en van problematisch alcoholgebruik. Menzis ondersteunt dit initiatief van harte, via branchevereniging ZN zijn we ook op dit preventieakkoord aangesloten. Vanuit de nieuwe concernstrategie bouwt Menzis voort op deze ontwikkelingen om zo ook in de toekomst goede zorg toegankelijk en betaalbaar te houden en de leefkracht van mensen te helpen versterken.

Terugblik

De resultaten van afgelopen jaren, waarin Menzis het huis op orde bracht, werpen hun vruchten af. We hebben een goede en stabiele positie op de verzekerdenmarkt weten te behouden ondanks ingrijpende keuzes vanuit de marktstrategie, zoals de beëindiging van de jarenlange samenwerking met FNV en gemeentecollectiviteiten buiten de regio. In de regio hebben we goede relaties met zorgaanbieders die

verder worden versterkt via inzet op waardegerichte zorg. We hebben een sterke financiële positie en een stabiele organisatie met klantgerichte medewerkers. Onze processen en systemen zijn adequaat ingericht en voldoen aan de eisen van onze toezichthouders. Dit alles geeft vertrouwen en creëert ruimte om in 2018 de gekozen route in een aangescherpte concernstrategie verder uit te werken.

Concernstrategie 2022

In 2018 hebben we de Menzis strategie geactualiseerd in een zorgvuldig afgestemd proces met alle stakeholders; medewerkers, Directieraad, Raad van Commissarissen en Ledenraad. Extra aanleiding hiervoor is de toenemende behoefte vanuit politiek en media om onze maatschappelijke rol als zorgverzekeraar en toegevoegde waarde in het stelsel beter aan te tonen. Onze concernstrategie onderscheidt drie pijlers: Menzis is als zorgverzekeraar landelijk concurrerend en krachtig in de regio vanuit een gezonde organisatie.

Landelijk concurrerend

Al onze 2,3 miljoen klanten van Menzis kunnen rekenen op een marktconform aanbod. Bestaande uit aansprekende en transparante producten, een concurrerende premie, goede service en persoonlijk zorgadvies. Door middel van onze landelijke zorginkoop borgen we dat voor alle klanten voldoende zorgaanbieders worden gecontracteerd en de zorgkosten worden beheerst

Krachtig in de regio

In onze regio's hebben we een groot marktaandeel, daar kunnen we onze rol in het stelsel nadrukkelijker inhoud geven en nog meer toegevoegde waarde bieden voor klanten. We nemen in de regio dan ook het initiatief om de juiste zorg op de juiste plek te organiseren. Daarbij wordt duurdere zorg voorkomen, wordt zorg verplaatst (dichtbij als het kan, ver weg als het moet) en wordt traditionele zorg waar mogelijk vervangen door nieuwe zorgvormen, zoals e-health. Ook bieden we ruimte voor innovaties die de kwaliteit van zorg verbeteren en de zorgkosten helpen beheersen. Succesvolle innovaties die in de regio ontstaan, schalen we op naar andere regio's en naar landelijk niveau. Zo profiteren al onze klanten van de zorginnovatie en houden we de premie voor iedereen zo laag mogelijk.

Veel mensen die verschillende vormen van zorg en hulp nodig hebben, vinden het lastig hun weg te vinden in de complexe werkelijkheid van beschikbaar aanbod, vergoedingsregels, verschillende loketten en wet- en regelgeving. In de regio gaan we verbinding maken tussen leefkracht, zorg en het sociale domein. Dit doen we in samenwerking met partners in de regio zoals gemeenten, zorgaanbieders, werkgevers en zorgkantoren. Vanuit deze domeinoverstijgende aanpak gaan we deze klanten proactief ondersteunen en helpen hun leefkracht te versterken. Denk hierbij aan ondersteuning voor mensen die zojuist een Wlz-indicatie hebben gekregen en aan inzet op schuldsanering.

Gezonde organisatie

Om landelijk concurrerend en krachtig in de regio te kunnen zijn, is een gezonde organisatie cruciaal. Menzis is financieel gezond en we zijn op weg om een meer wendbare organisatie te worden met medewerkers die proactief zijn en initiatief tonen. We streven naar een stabiele klantenportefeuille met groei in de regio. Daarnaast richten we alle processen en ICT-systemen professioneel in, toegesneden op onze doelstellingen.

Toezicht

In 2018 zien we als Menzis de mate van het externe toezicht en de gedetailleerdheid hiervan steeds verder toenemen. Het toezicht spitst zich meer toe op aantoonbaarheid met als gevolg een forse impact op de

interne Menzis organisatie. Als gezonde organisatie vinden we toezicht en het toezicht houden behoren bij onze maatschappelijke rol als zorgverzekeraar. We ervaren een goede relatie met zowel de Raad van Commissarissen, de Ledenraad als ook met externe toezichthouders zoals De Nederlandsche Bank (DNB), de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Daarnaast is Menzis transparant richting haar toezichthouders en werken wij volledig mee aan onderzoeken en informatieverzoeken van onze toezichthouders om onze interne organisatie verder te optimaliseren.

Naar aanleiding van een onderzoek bij Menzis eind 2017, constateerde toezichthouder AP dat Menzis onvoldoende toezag op wie er binnen onze organisatie toegang had tot persoonsgegevens betreffende de gezondheid. Gebleken is dat enkele medewerkers onnodig toegang hadden tot deze gegevens. Hoewel met de toegangsmogelijkheid niet verkeerd is omgegaan en de AP tijdens het onderzoek constateerde dat er geen sprake is van verkeerd of oneigenlijk gebruik van persoonsgegevens, hebben we dit signaal zeer serieus genomen. We hebben de toegang voor deze medewerkers dan ook onmogelijk gemaakt. De AP vindt echter dat deze verbeteringen onvoldoende snel zijn doorgevoerd en heeft ons een boete opgelegd van € 50.000. Wij vinden het vanzelfsprekend dat alleen bevoegde personen toegang hebben tot gezondheidsgegevens van klanten. Onze klanten hebben er recht op dat wij onze taak als zorgverzekeraar goed uitvoeren. In haar onderzoek constateerde de AP dat bij Menzis het bewaken van de privacy op een adequate wijze in de cultuur van het bedrijf is geborgd. Wij betreuren dan ook de oplegging van de boete. Het is voor ons een belangrijk signaal dat wij nog alerter moeten zijn rondom privacy. We zullen ons hier de komende jaren op blijven richten in nauwe samenwerking met toezichthouders zoals de AP, DNB en NZa. Tevens zullen wij naar onze klanten met regelmaat communiceren over de maatregelen die wij nemen om de privacy te blijven borgen.

Leefkracht & SamenGezond

Leefkracht staat voor de positieve kracht van gezond leven, voor mentale fitheid, bewust bezig zijn met je gezondheid, voor meedoen in de maatschappij. Ieder beleeft zijn eigen leefkracht op zijn eigen manier. Om leefkracht te versterken, is Menzis onder andere koploper als digitale gezondheidscoach met het SamenGezond-platform en de SamenGezond app. Hierop blijven we ook doorontwikkelen om de gezonde keuze voor SamenGezond-deelnemers gemakkelijker te maken. Via activatie stimuleren we steeds meer deelnemers om hun gezondheid te verbeteren en hun leefkracht te versterken.

Daarnaast is Menzis in 2018 gestart met het Leefkracht-collectief, waar iedereen in Nederland gebruik van kan maken. Naast een korting op de basisverzekering en de aanvullende verzekering krijgen klanten die meedoen aan SamenGezond nog extra voordelen, zoals gratis gebruik van de persoonlijke gezondheidscheck en gratis leefstijladvies.

SamenGezond is ook toegankelijk voor mensen die (nog) geen klant van Menzis zijn. Dit doen we omdat we het behoud van gezondheid en het versterken van leefkracht zowel persoonlijk als maatschappelijk van belang vinden. Zo helpen we vanuit Menzis ieders leefkracht te versterken.

Door de toegenomen aandacht voor leefstijl en preventie, zijn er steeds meer partijen in de markt die zich hiermee bezig houden. We zijn in 2018 een samenwerking gestart met maatschappelijke partners om krachten te bundelen en werken onder andere samen met Vital 10 aan een initiatief voor gezondheidsbevordering.

Onze klanten

We werken hard om onze klanten tevreden te houden. Dat doen we door het bieden van concurrerende premies, onderscheidende producten en toegevoegde waarde. Maar óók door goede en betaalbare zorg, persoonlijke klantbediening en het versterken van leefkracht. Voor wat betreft dat laatste stond 2018 voor ons in het teken van het intensiveren van activiteiten die leefkracht versterken.

Alles bij elkaar opgeteld, doen we alles wat we doen voor onze 2,25 miljoen klanten. Het jaar 2018 sloten we positief af, met een groei van circa 27.000 klanten naar 2,27 miljoen klanten per januari 2019. Het percentage klanten dat in de eindejaarsperiode overstapte, was ongeveer 7 procent: een percentage dat al enige jaren constant is.

A.1.3 Resultaat Coöperatie Menzis U.A.

Menzis is een financieel gezonde en stabiele coöperatie zonder winstoogmerk. Het behoud van een solide financiële positie is uitgangspunt bij de jaarlijkse premiestelling. Hierbij worden behaalde resultaten zo mogelijk teruggegeven aan onze verzekerden in de vorm van een lagere premie.

Ten opzichte van 2018 heeft Menzis voor 2019 de premies voor de basisverzekering relatief beperkt verhoogd. De premies voor de aanvullende verzekeringen zijn tevens beperkt verhoogd. Om dit mogelijk te maken, heeft Menzis per betalende verzekerde gemiddeld € 35 uit de reserves ingezet. Voor Menzis Groep betekent dat voor 1.878.000 betalende verzekerden een bedrag van € 65,6 miljoen.

Als verzekeraar zijn wij wettelijk verplicht reserves (eigen vermogen) aan te houden om eventuele tegenslagen in zorgkosten en andere risico's op te vangen. Menzis is met het huidige niveau van de reserves een financieel gezond bedrijf.

Alle bedragen in dit verslag zijn x € 1.000, tenzij anders aangegeven.

De opbouw van de omzet en het resultaat over 2018 en 2017 naar activiteiten voor Menzis Coöperatie U.A. zijn inonderstaand overzicht weergegeven.

Coöperatie Menzis U.A.	2018	2017	verschil
Verzekeringstechnisch resultaat	69.443	-8.702	78.145
Resultaat beleggingen	-40.484	70.339	-110.823
Overig	-8.503	-16.284	7.781
Totaal resultaat	20.456	45.353	-24.897

Het groepsresultaat na belastingen over 2018 komt uit op € 20,5 miljoen (2017: € 45,4 miljoen). In het resultaat 2018 is € 65,6 miljoen verwerkt ten laste van het resultaat in verband met de lager vastgestelde premie 2019 ten opzichte van de kostprijs van de premie. Het resultaat 2018 bestaat uit het resultaat van het verzekeringsbedrijf (technisch resultaat) van € 69,4 miljoen (2017: - € 8,7 miljoen) en het resultaat uit met name beleggingen (niet technisch resultaat) van - € 40,5 miljoen (2017: € 70,3 miljoen). De lagere beleggingsopbrengsten komen voornamelijk voort uit een negatief beleggingsrendement op aandelen.

Het resultaat per soort activiteit is als volgt:

Coöperatie Menzis U.A.	2018	2017	verschil
Basisverzekeringen	13.242	39.758	-26.516
Aanvullende verzekeringen	12.097	14.786	-2.689
Overig	-4.883	-9.191	4.308
Totaal resultaat Coöperatie Menzis U.A.	20.456	45.353	-24.897

A.2 Resultaten uit verzekeringsactiviteiten

Het verzekeringstechnisch resultaat van Menzis over 2018 bedraagt € 69,4 miljoen positief. Dit is ten opzichte van 2017 een stijging van ruim € 78,1 miljoen. In de onderstaande tabel staat een nadere specificatie van dit resultaat.

Coöperatie Menzis U.A.	2018	2017	verschil
Verdiende premies en bijdragen eigen rekening	6.416.384	6.140.805	275.579
Schaden eigen rekening	-6.128.129	-5.909.740	-218.389
Bedrijfskosten	-218.919	-231.069	12.150
Overige technische lasten en baten	107	-8.698	8.805
Verzekeringstechnisch resultaat Coöperatie Menzis U.A.	69.443	-8.702	78.145

De opbrengsten uit premies en bijdragen, onderdeel van het technisch resultaat, kwamen in 2018 voor Menzis Coöperatie U.A. uit op € 6.416 miljoen (2017: € 6.141 miljoen). Dit is een toename van € 276 miljoen of 4,5 %. De zorgkosten, ook onderdeel van het technisch resultaat, namen gering toe tot € 6.128 miljoen (2017: € 5.910 miljoen). Een hoger aantal verzekerden in 2018, in vergelijking met 2017, en een toename van de gemiddelde zorgkosten met ca. 1,9 % is debet aan deze toename van de zorgkosten. Op basis van het zorginkoopbeleid maakt Menzis afspraken met zorgaanbieders om de zorgkostentoeename zo mogelijk te beperken.

Het verzekeringstechnisch resultaat per soort activiteit is als volgt:

Coöperatie Menzis U.A.	2018	2017	verschil
Basisverzekeringen	51.915	-14.253	77.562
Aanvullende verzekeringen	18.066	3.882	14.184
Overig	-538	1.669	-13.601
Verzekeringstechnisch resultaat Coöperatie Menzis U.A.	69.443	-8.702	78.145

A.3 Resultaten uit beleggingsactiviteiten

In onderstaande tabel is het totale beleggingsresultaat 2018 van Menzis opgenomen conform jaarrekening 2018. De opbrengst uit beleggingen omvat: niet op netto vermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen, opbrengst uit terreinen en gebouwen, (on-)gerealiseerde winsten en -verliezen op beleggingen en opbrengsten uit overige beleggingen.

Coöperatie Menzis U.A.	2018	2017
Opbrengst uit terreinen en gebouwen	4.805	5.336
Opbrengst uit overige beleggingen	23.908	53.049
Waardevermindering van beleggingen	-27.314	0
Gerealiseerde winst op beleggingen	15.496	45.322
Niet gerealiseerde winst op beleggingen	52.582	48.745
Beheerskosten en rentelasten	-5.716	-5.919
Gerealiseerde verlies op beleggingen	-13.547	-9.155
Niet gerealiseerde verlies op beleggingen	-90.798	-67.142
Totaal beleggingsresultaat	-40.484	70.339

Onder de opbrengst uit terreinen en gebouwen is € 4,0 miljoen opgenomen voor de aan terreinen en gebouwen toegerekende huuropbrengsten (2017: € 4,3 miljoen). De daaraan gerelateerde lasten zijn verantwoord onder de huisvestingskosten (huur).

De opbrengst uit overige beleggingen bestaat uit directe beleggingsopbrengsten, zoals ontvangen interest en ontvangen dividenden, alsmede de (on)gerealiseerde waarde mutaties van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). De daling van de opbrengst uit overige beleggingen ten opzichte van 2017 wordt met name veroorzaakt door de (on)gerealiseerde waarde mutaties van afgeleide financiële instrumenten (derivaten) die in 2018 € 27,3 miljoen negatief is (2017: € 33,6 miljoen positief). Het verlies van de afgeleide financiële instrumenten is onder de waardevermindering van beleggingen gerapporteerd.

Het gerealiseerde resultaat op beleggingen bedraagt in 2018 € 1,9 miljoen (2017: € 36,2 miljoen) en bestaat uit de gerealiseerde winsten en verliezen op de verkooptransacties in aandelen, obligaties en geldmarktinvesteringen. Het ongerealiseerde resultaat op beleggingen bedraagt in 2018 € 38,2 miljoen negatief (2017: € 18,4 miljoen negatief) en bestaat uit de ongerealiseerde winsten en verliezen op de verkooptransacties in aandelen, obligaties en geldmarktinvesteringen.

Daarnaast zijn er geen opbrengsten uit beleggingen die betrekking hebben op de verhouding met groepsmaatschappijen.

Onderstaand een gedetailleerd overzicht van het beleggingsrendement naar de belangrijkste beleggingscategorieën.

Coöperatie Menzis U.A.	2018
Obligaties	-2.087
Aandelen	-12.163
Liquide middelen	351
Hypotheek en leningen	7
Vastgoed	4.805
Derivaten	-27.266
Overig	-4
Bruto resultaat	-36.357
Beheerskosten	-4.127
Netto resultaat	-40.484

A.4 Resultaten uit overige activiteiten

Prestaties uit overige activiteiten ad. - € 8,5 miljoen betreffen de opbrengsten en kosten van niet-verzekeringsactiviteiten. De mutatie is met name het gevolg van de beëindiging van het COA-contract eind 2017.

A.5 Overige informatie

Alle relevante informatie over de activiteiten en resultaten van Menzis in 2018 zijn opgenomen in de voorgaande paragrafen.

B. Governance

B.1 Algemene informatie over het bestuursstelsel

In dit hoofdstuk is de governancestructuur uiteengezet. Hierbij gaat het om de besturing van de organisatie, de belegging van verantwoordelijkheden, de opzet van het risicomanagement en het beloningsbeleid. Er wordt toegelicht waarom de gemaakte keuzes in de governancestructuur passend zijn voor het specifieke profiel van Menzis. Waar we spreken over Menzis wordt Menzis als groep bedoeld, tenzij nadrukkelijk anders aangegeven.

Het governancestelsel is vastgelegd in diverse eigen beleidsrichtlijnen en maakt deel uit van het bestuursmodel. Menzis kent een eenduidige wijze van besturing, die van toepassing is voor alle rechtspersonen die ressorteren onder Coöperatie Menzis U.A.. Zie ook Bijlage 1 voor de juridische structuur van Menzis.

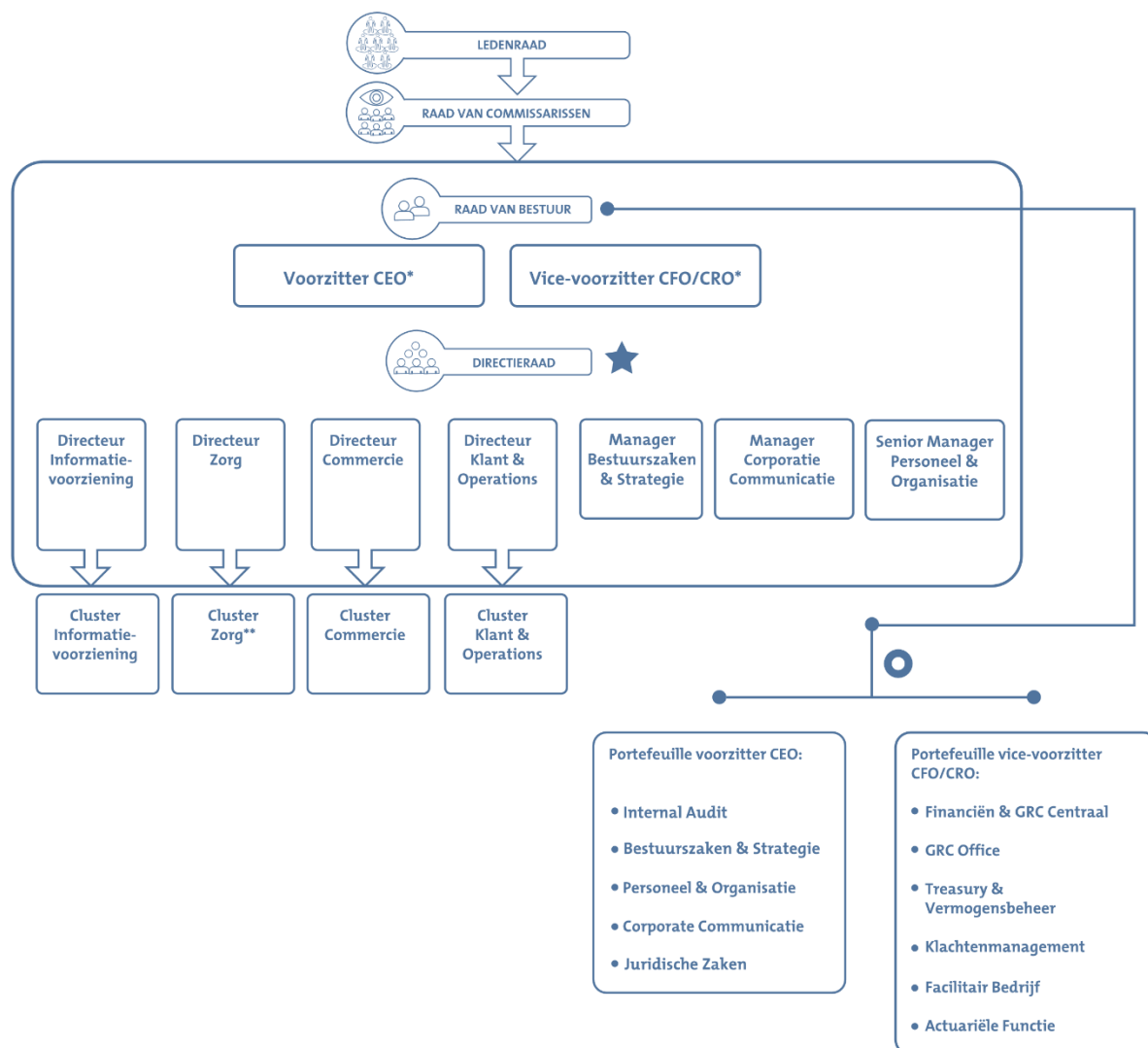
Beoordelen adequaatheid governancestelsel

Het governancestelsel wordt jaarlijks geactualiseerd. De werking van de governanceprocessen wordt periodiek getoetst. Wij achten ons governancestelsel adequaat voor de aard, omvang en complexiteit van de risico's die aan het verzekeringsbedrijf zijn verbonden.

B.1.1 Rollen en verantwoordelijkheden

Menzis bestaat uit een groep verschillende juridische entiteiten (een juridische groep). De economische activiteiten van deze entiteiten worden als één onderneming uitgevoerd. Menzis Groep kent geen onderscheid tussen de aansturing van de groep en de aansturing van een individuele juridische entiteit die tot de groep behoort. Er is dus eenheid van bestuur. Uiteraard wordt onder meer in de strategie, visie, planning & controlcyclus en kapitaalbeleid rekening gehouden met het risicoprofiel van de afzonderlijke entiteiten. In de interne en externe verantwoordingen is onderscheid aangebracht ten aanzien van de verschillende entiteiten.

Het organogram van Menzis ziet er eind 2018 zo uit:

★ De directeuren IV, Zorg, Commercie en K&O leggen verantwoording af aan de RvB

● De stafafdelingen zijn verdeeld over de portefeuille van de CEO en de CFO/CRO

* Lid van Directieraad
** Inclusief Zorgkantoor

De functionele scheiding tussen de taken en verantwoordelijkheden van de Ledenraad, de Raad van Commissarissen (RvC) en de Raad van Bestuur (RvB) is geborgd in statuten en reglementen. De rollen en verantwoordelijkheden zijn binnen Menzis als volgt toegewezen:

Ledenraad

Wie bij Menzis (of Anderzorg) verzekerd is, is tevens lid van de Coöperatie Menzis. Aan het hoofd van deze coöperatie staat de Ledenraad, een vertegenwoordiging van alle leden. De Ledenraad laat duidelijk zien hoe we bij Menzis mét en vóór elkaar werken. Zo geeft de Ledenraad een stem aan alle klanten (leden) en brengt de buitenwereld binnen. Daarnaast toetst de Ledenraad de missie, de visie en het beleid van Menzis aan de praktijk van alledag én maakt signalen uit de praktijk bespreekbaar. Ook wordt de Ledenraad betrokken bij het ontwikkelen van het zorginkoopbeleid, het vaststellen van de jaarrekening(en), statutenwijzigingen,

fusies en benoemingen voor de Raad van Commissarissen. Behalve deze formele rol heeft de Ledenraad ook een toetsende rol en een klankbordfunctie voor de Raad van Bestuur.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen (RvC) houdt toezicht op het beleid van de Raad van Bestuur (RvB) van Menzis en op de algemene gang van zaken in de coöperatie Menzis en de ondernemingen die daaraan verbonden zijn. Het toezicht gaat onder meer over de strategie, leiding en organisatie, het vermogensbeheer en het uitoefenen van de bestuurstaak. En over de manier waarop de coöperatie zich richt op maatschappelijke en sociale belangen. De RvC staat de RvB met raad ter zijde.

Raad van Bestuur

Het bestuur van de coöperatie is opgedragen aan de RvB. De leden van de RvB zijn voor hun bestuurstaak samen en afzonderlijk verantwoording schuldig aan de RvC. De RvB verschaft de RvC tijdig de gegevens die de commissarissen nodig hebben om hun taak uit te oefenen. De RvB vergadert wekelijks met de Directieraad en de besluiten worden door de RvB zoveel mogelijk genomen op basis van consensus.

Directieraad

De Directieraad bestaat uit de leden van de RvB en de clusterdirecteuren, aangevuld met de manager P&O en de manager Corporate Communicatie. Tot ultimo 2017 was de senior-manager Strategie en Propositions (S&P) onderdeel van de Directieraad, maar de taken van de afdeling S&P zijn deels overgenomen door het cluster Commercie en deels door de afdeling Bestuurszaken & Strategie. De manager Bestuurszaken & Strategie is vanaf 1 januari 2018 toegetreden tot de Directieraad, daarmee is het onderdeel strategie wederom belegd in de Directieraad.

De RvB is verantwoordelijk voor het opstellen van de lange termijn concernstrategie van Menzis en de vertaling daarvan naar deelstrategieën, jaarplannen en begrotingen. Deze worden getoetst, geëvalueerd en beoordeeld door de RvC en uiteindelijk gezamenlijk vastgesteld. De RvB laat zich leiden door de doelstellingen die zijn afgeleid van de strategie en visie. Daarbij maakt de RvB een zorgvuldige afweging van belangen en risico's, en houdt rekening met alle belanghebbenden en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en gedragscodes. Ook neemt de RvB de door de RvC goedgekeurde risicobereidheid mee in de besluitvorming.

Bovendien zijn de onderstaande overlegstructuren van belang:

GRC-commissie

De Raad van Commissarissen kent een GRC-commissie. Doel van dit overleg is de beheersing van alle risico's in relatie tot de doelen van Menzis te bespreken en hierover vanuit de Raad van Bestuur verantwoording af te leggen. Tevens wordt op hoofdlijnen een voortgangsrapportage besproken met hierin belangrijke aandachtspunten uit managementletters en rapportages van toezichthouders. Verder kunnen alle gedragscodes aan de orde komen.

In de GRC-commissie zit een afvaardiging van de Raad van Commissarissen met de CEO (Chief Executive Officer) en CFO/CRO (Chief Financial Officer/Chief Risk Officer). Verder zijn de secretaris van de Raad van Commissarissen en de manager Audit aanwezig bij de vergadering.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie bereidt onder meer de besluitvorming van de Raad van Commissarissen voor omtrent het te voeren beloningsbeleid voor de Directieraad, het senior management en de beginselen van het beloningsbeleid voor de overige medewerkers van Menzis. De Remuneratiecommissie vergadert ten minste eenmaal per jaar en levert jaarlijks een remuneratierapport op.

Selectie- en benoemingscommissie

De Raad van Commissarissen kent een benoemingscommissie. Deze is in het bijzonder belast met:

- het opstellen van selectiecriteria, een profielschets en benoemingsprocedures voor leden van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur;
- de periodieke beoordeling van het functioneren van individuele commissarissen en leden van de Raad van Bestuur.

Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad heeft een inspraak- en medezeggenschapfunctie binnen Menzis. De Ondernemingsraad wordt gevormd door medewerkers van Menzis die namens het personeel overleg voeren met de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen over het ondernemingsbeleid en de personeelsbelangen.

Risicoadviescommissie

De Raad van Bestuur kent een risicoadviescommissie. Doel van dit overleg is vanuit de Raad van Bestuur (CFO/CRO) grip te hebben op de risico's en het risicoproces.

In de risicoadviescommissie wordt op hoofdlijnen de voortgangsrapportage besproken met hierin belangrijke aandachtspunten uit interne rapportages, managementletters en rapportages van toezichthouders. Verder kunnen beleid en gedragscodes met betrekking tot GRC aan de orde komen. Het overleg van de Risicoadviescommissie vindt elke zes weken plaats en is tevens voorbereidend op de GRC-commissie van de RvC.

Beleggingsadviescommissie

Er is een beleggingsadviescommissie op Menzis-niveau. Voor deze commissie is een reglement van toepassing (Reglement BAC). De beleggingsadviescommissie heeft tot doel de Raad van Bestuur te adviseren over:

- het algemeen vermogensbeheer binnen Menzis;
- de (her)formulering van beleggingsbeleid;
- de uitvoering van het beleid;
- de beheersing van het marktrisico.

In de beleggingsadviescommissie wordt de ontwikkeling van de financiële markten gevolgd, in het bijzonder de ontwikkeling van de beleggingsportefeuille van Menzis. Tevens worden adviezen voorbereid over beleggingsbeleid, risicobeheersing en portefeuille-inrichting. Verder kunnen alle aspecten op het gebied van liquiditeits- en vermogensbeheer aan de orde komen.

B.1.2 Sleutelfuncties

Menzis heeft ter borging van een integere bedrijfsvoering sleutelfuncties ingericht volgens de richtlijnen van Solvency II. Dit als onderdeel van het 'three lines of defence' model.

Onderstaand organogram toont de sleutelfuncties binnen het governancestelsel van Menzis en visualiseert waar deze functies binnen de Menzis-organisatie zijn belegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de vereiste onafhankelijkheid van functie, functiescheiding en mogelijke onverenigbaarheid met operationele werkzaamheden. De sleutelfuncties hebben toegang tot alle beschikbare informatie, documentatie, systemen en personen binnen de organisatie. Om de onafhankelijkheid van de sleutelfuncties te waarborgen, hebben zij een rechtstreekse escalatiemogelijkheid naar de Raad van Commissarissen.

*Leden van de Raad van Bestuur

Risicomanagementfunctie

De Operational Risk Officer (ORO) en Financial Risk Officer (FRO) zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de risicomanagementfunctie. De FRO coördineert en beoordeelt de financiële risicocategorieën, terwijl de ORO deze verantwoordelijkheid heeft voor de operationele risicocategorieën. De risicomanagementfunctie is een tweedelijns rol, die zorgt voor een up-to-date risicomanagementsysteem. Dit systeem is geïmplementeerd en vastgelegd, en zorgt voor de aantoonbare werking ervan. Vanuit de tweede lijn stelt de risicomanagementfunctie de richtlijnen op waaraan het beleid moet voldoen en monitort zij de implementatie van deze richtlijnen.

Compliance functie

De compliance functie borgt een integere bedrijfsvoering, die maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en naleving van wet- en regelgeving mogelijk maakt. De functie ondersteunt de beheersing van compliance- en integriteitsrisico's binnen de organisatie. Vanuit de tweede lijn stelt de compliance functie de richtlijnen op waaraan het beleid moet voldoen en monitort zij de implementatie van deze richtlijnen.

Actuariële functie

De actuariële functie van Menzis vervult een toetsende, adviserende en informerende rol bij het beheersen van verzekeringstechnische risico's met het oog op het behalen van de strategische doelen van Menzis. De actuariële functie opereert onafhankelijk van de eerste lijn en van de eenheid die verantwoordelijk is voor het vaststellen van de technische voorzieningen.

De actuariële functie, de risicomanagementfunctie en de compliance functie zijn ingericht en worden uitgevoerd binnen de tweede beheersingslijn.

Auditfunctie

De manager Interne Audit is verantwoordelijk voor de auditfunctie. De auditfunctie toetst en beoordeelt vanuit een onafhankelijke en proactieve rol (derde lijn) of het verantwoordelijk management de risico's, die zijn verbonden aan de activiteiten van Menzis, identificeert en beheerst. Hieronder vallen ook de risico's en de beheersmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving.

B.1.3 Wijziging in de organisatiebesturing

Wijzigingen Raad van Commissarissen

Per 1 januari 2018 heeft de heer Scheele plaatsgenomen in de Raad van Commissarissen.

Wijzigingen Directieraad

Per 1 januari 2018 is de heer Groot Koerkamp, manager Bestuurszaken & Strategie toegetreden tot de Directieraad.

B.1.4 Beloningsbeleid

We voeren een zorgvuldig, beheerst en duurzaam beloningsbeleid dat in lijn is met onze waarden, strategie, doelstellingen en risicobereidheid. Hierbij houden we rekening met de langetermijnbelangen van de organisatie, de relevante internationale context en het maatschappelijk draagvlak.

Beloning

Uitgangspunt is dat Menzis marktconform beloont binnen de geldende wettelijke regelingen. Dat wil zeggen dat het beloningsniveau gelijk is aan de mediaanbeloning van vergelijkbare functies in de referentiemarkt, voor zover passend binnen het voor de sector vastgestelde beloningsmaximum.

Om recht te doen aan het publieke karakter van de Menzis-activiteiten en de privaat georganiseerde commerciële activiteiten binnen de complexe financiële sector, is voor de beloning van topfunctionarissen gekozen voor een gemengde referentiemarkt. De referentiemarkt wordt bepaald door een gelijke weging van de (semi)publieke sector en de zakelijke (financiële) dienstverlening.

Het beloningsbeleid van Menzis kent geen regeling voor een variabele beloning. Dat geldt al sinds 2012 voor de topfunctionarissen. Het beleid omvat verder het volgende:

- Toepassing 'Cao voor de Zorgverzekeraars'. Voor de topfunctionarissen die boven cao worden beloond, zijn de afspraken vastgelegd in een individuele overeenkomst. Loonsverhogingen op basis van de cao worden voor de topfunctionarissen toegepast voor zover er ruimte is binnen het vastgestelde beleid op basis van de WNT-kaders.
- Secundaire personeelsregelingen conform de Menzis-regelingen.
- Pensioenregeling conform de cao (uitgevoerd door bedrijfstakpensioenfonds SBZ).
- Branchebrede pensioenspaarregeling voor salarisdeel boven € 105.075.
- Het beloningsniveau is gekoppeld aan de functiezwaarte volgens een erkend systeem van functiewaardering.
- Voor sleutelfunctionarissen (risk, compliance, interne audit, actuariaat, juridisch) geldt hetzelfde beloningsbeleid als voor overige medewerkers.

Excedent-regeling pensioenen

Met ingang van 2018 is het maximum salaris waarover reguliere pensioenopbouw bij het pensioenfonds SBZ plaatsvindt gemaximeerd op € 105.075 per jaar. Voor dat deel van de salarissen dat uitstijgt boven de € 105.075 per jaar kan worden deelgenomen in een branche brede netto pensioenspaarregeling.

Wettelijke regelingen

Het beloningsbeleid voor de hele organisatie voldoet aan verschillende wettelijke regelingen, waaronder de Regeling beheerst beloningsbeleid DNB (Rbb), Wet op het financieel toezicht (Wft), Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (kortweg Wnt) en de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo). In de jaarrekening van Menzis hebben we een volledige beloningsparagraaf opgenomen.

Materiële transacties

Binnen Menzis is geen sprake van materiële transacties met leden van het bestuurlijke, beleidsbepalende en toezichhoudende orgaan.

B.2 Deskundigheid en betrouwbaarheid

B.2.1 Deskundigheidvereisten

Menzis zorgt ervoor dat alle personen die de onderneming daadwerkelijk besturen of andere sleutelfuncties vervullen, te allen tijde aan de volgende vereisten voldoen:

1. aanwezige beroepskwalificaties, -kennis en -ervaring volstaan om een gezond en prudent bestuur mogelijk te maken (geschiktheid);
2. beschikken over een goede naam en een integere gedragshouding (betrouwbaarheid);
3. voldoen aan het geschiktheidsplan van Menzis.

De bestuurders en commissarissen van Menzis dienen deskundig te zijn op de volgende onderwerpen:

- Bestuur, organisatie en communicatie:
 - het sturing geven aan processen, taakgebieden en medewerkers;
 - het naleven en handhaven van algemeen aanvaarde sociale, ethische en professionele normen, waaronder het tijdig, juist en duidelijk informeren van klanten en toezichthouders.
- Producten, diensten en markten waarop de onderneming actief is, inclusief relevante wet- en regelgeving, commerciële en financiële (en actuariële) aspecten.
- Beheerste en integere bedrijfsvoering:
 - administratieve organisatie en interne controle;
 - geschiktheid en beoordeling van personeel;
 - risicomanagement en compliance;
 - uitbesteding.
- Evenwichtige en consistente besluitvorming:
 - de belangen van de klant;

- o de relatie met andere stakeholders.

De beoordeling van de geschiktheid van de individuele beleidsbepaler en de beoordeling van de geschiktheid van de Raad van Bestuur respectievelijk de Raad van Commissarissen als collectief, zijn gebaseerd op een geschiktheidsmatrix. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen:

1. de geschiktheidseisen waaraan elke individuele bestuurder of commissaris dient te voldoen;
2. geschiktheidseisen, waaraan de Raad van Bestuur of Raad van Commissarissen als collectief dient te voldoen.

Menzis beoordeelt of haar bestuurders en commissarissen in staat zijn om met hun kennis, vaardigheden en gedrag de doelstellingen van de organisatie te realiseren. Daarbij worden de volgende punten in overweging genomen:

- Denkkraacht (vernieuwend denken/samenhang zien)
- Executiekraacht (resultaatgerichtheid/durf)
- Externe focus/ondernemerschap (klant/marktgerichtheid)
- Persoonlijke impact

Jaarlijks evalueren de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen het eigen functioneren. Voor de bestuurders geldt dat op zowel collectieve als individuele basis. De Beleidsregel geschiktheid 2012 van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) zijn bij de evaluatie leidend. Eens in de drie jaar vindt een evaluatie plaats door een onafhankelijke partij. In deze evaluatie wordt de geschiktheid expliciet meegenomen.

Daarnaast beschikt Menzis over een plan voor de bevordering van de geschiktheid. Hierin is onder andere een onderbouwd overzicht opgenomen voor: de kennis en vaardigheden waarover personen dienen te beschikken, het kader voor de beoordeling en de evaluatie, en de gemaakte afspraken om kennis en vaardigheden op een voldoende niveau te brengen c.q. te houden. Deze plannen worden jaarlijks geëvalueerd en herzien.

B.2.2 Betrouwbaarheidsvereisten

Menzis toetst de betrouwbaarheid van haar medewerkers bij indiensttreding.

Menzis toetst medewerkers opnieuw indien zij binnen de organisatie een functie gaan vervullen die in een zwaardere categorie valt.

De zwaarte van deze toetsing is afhankelijk van het vertrouwelijke karakter van de functie. De leden van de Raad van Commissarissen, de leden van de Raad van Bestuur en de personen die een sleutelfunctie vervullen, zijn getoetst aan de eisen van de categorie: Zeer vertrouwelijke functie.

Normale functie	Vertrouwelijke functie	Zeer vertrouwelijke functie
• VOG (Verklaring Omtrent Gedrag)	• VOG (Verklaring Omtrent Gedrag)	• VOG (Verklaring Omtrent Gedrag)
• identificatie en verificatie van de persoonsgegevens	• identificatie en verificatie van de persoonsgegevens	• identificatie en verificatie van de persoonsgegevens
• controle in het frauderegister	• controle in het frauderegister	• controle in het frauderegister
• voor klantmedewerkers een faillissement verklaring	• externe pre-employment screening, eventueel gevolgd door een gesprek	• externe pre-employment screening, eventueel gevolgd door een gesprek
	• raadpleging en referenten	• raadpleging en referenten
		• externe integriteitstoets

Menzis kent de Gedragscode voor persoonlijke integriteit, waarin zij het van haar medewerkers verwachte integere gedrag definieert. De kernpunten van deze gedragscode zijn:

- je bent transparant naar klanten, zakelijke relaties en naar elkaar;
- je voorkomt dat Menzis betrokken raakt bij illegale of maatschappelijk onaanvaardbare activiteiten;
- je gaat correct om met apparatuur en vertrouwelijke informatie;
- je vermijdt situaties en contacten die kunnen leiden tot (de schijn van) belangenverstrengeling;
- je behandelt iedereen gelijk en voorkomt ongewenste omgangsvormen.

B.3 Risicomanagementsystemen inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit

Om onze bedrijfsdoelen te realiseren, is het van belang dat we continu bewust zijn van risico's. Hierop sturen we door middel van risicomanagement.

B.3.1 Risicomanagement

Risicomanagement houdt in dat we in onze (strategische) besluitvorming zorgvuldig afwegen welke risico's er zijn en welke impact deze risico's hebben. Als organisatie onderkennen we financiële en niet-financiële risicocategorieën. Deze categorieën zijn afgestemd op het Menzis bedrijfsmodel en sluiten aan op wet- en regelgeving. Hieronder een schematische weergave van de categorieën.

Risicocategorieën	
Financieel:	Niet-financieel:
Beleggingen	Omgeving
Liquiditeit	Integriteit
Vorderingen	Compliance
Verzekeringstechnisch	Bedrijfsvoering

B.3.2 Risicobewustzijn

Ons risicomanagement(systeem) kan nog zo goed van opzet zijn, als er geen risicobewustzijn is bij Directieraad, management en medewerkers, dan zal er ook geen sprake zijn van effectief risicomanagement.

In 2018 hebben we wederom diverse activiteiten uitgevoerd om risicobewustzijn te vergroten. Zo organiseerden we voor het (nieuwe) management en enkele medewerkers (voor wie van toepassing),

workshops op het gebied van risicomanagement. En ook in het kennismakingsprogramma voor nieuwe medewerkers was hier specifieke aandacht voor.

B.3.3 Three lines of defence

Bij Menzis werken we volgens het 'three lines of defence' model. Dit model definieert de taken en verantwoordelijkheden van de bedrijfsfuncties, risk management en internal audit. Het model ondersteunt tevens het realiseren van de doelstellingen op het gebied van risicobeheersing.

Figuur: Het 'three lines of defence' model binnen Menzis

1e lijn:

In de eerste plaats zijn onze managers verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering en het risicomanagement. Risicomanagement is een integraal onderdeel van onze besturing, waarbij de risico's aansluiten bij onze doelstellingen. De ambitie hebben we als volgt geformuleerd: In het denken, handelen en verantwoording afleggen over risico's worden risico's bewust aangegaan, bewust vermeden of bewust gemitigeerd. De eerste lijn geeft zelf aan in hoeverre zij 'in control' is.

2e lijn:

Managers worden in hun risicomanagementtaak ondersteund door de Governance, Riskmanagement en Compliance (GRC) afdelingen. Deze ondersteuning bestaat uit:

- het opstellen van beleid en adviezen.
- monitoren van de uitvoering.
- review van de besluitvorming.
- het afhandelen van incidenten op het gebied van bedrijfscontinuïteit.

3e lijn:

Audit toetst periodiek of de eerste en de tweede lijn hun risicomanagementtaken op juiste wijze uitvoeren.

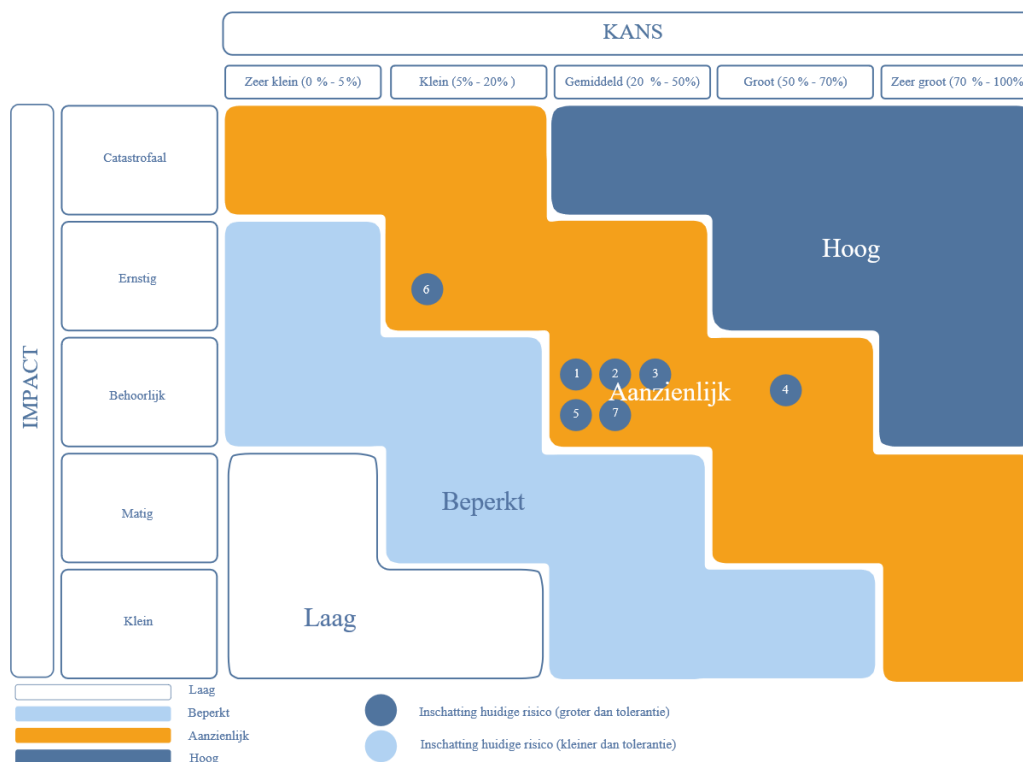
B.3.4 Toprisico's en heatmap

Onderstaande risico's zijn in 2018 door de Directieraad aangemerkt als top risico's voor Menzis:

1. We ondervinden een financieel nadeel door een onevenwichtige samenstelling van de portefeuille;
2. We hebben een op uitvoering gerichte organisatie en te weinig wendbaarheid en innovatiekracht;
3. De meerwaarde van onze proposities (Menzis WerkGezond, SamenGezond) en overige diensten ontwikkelen zich niet of niet snel genoeg;
4. Privacygevoelige persoons- en bedrijfsinformatie komt in verkeerde handen terecht;
5. De relatieve bruto zorgkostenpositie per verzekerde is te hoog;
6. De overheid grijpt in op de fundamenten van zorgverzekeringsstelsel;

7. Onze organisatie en besturing zijn onvoldoende gericht op de executie van de strategische doelstellingen.

Onderstaand schema, de zogenaamde heatmap, laat zien hoe we de benoemde toprisico's in 2018 inschatten. De verticale as geeft aan hoe groot de gevolgen voor Menzis zijn als een risico zich voordoet. De horizontale as laat zien hoe groot we de kans achten dat een risico zich daadwerkelijk voordoet. Voor deze toprisico's hebben we, waar mogelijk, beheersmaatregelen geformuleerd. We sturen de implementatie van deze maatregelen via de planning- en controlcyclus, een stuur- en beheersinstrument. Maatregelen worden vervolgens uitgevoerd door de verantwoordelijke leidinggevende en/of directeuren.

B.3.5 Risicobereidheidsverklaring

Jaarlijks actualiseren we onze risicobereidheid en stelt de Raad van Commissarissen de risicobereidheidsverklaring vast.

Voldoen aan verplichtingen

Uiteraard willen we te allen tijde voldoen aan de verplichtingen naar onze klanten. We zijn een betrouwbare, solide zorgverzekeraar en we houden vermogen aan dat past bij ons risicoprofiel. In ons kapitaalbeleid hebben we dit vermogen als doelsolvabiliteit gedefinieerd. Als het beschikbare vermogen de doelsolvabiliteit overtreft, kunnen we dit surplus teruggeven aan onze klanten. Dit is vastgelegd in het premiebeleid.

Verstevigen concurrentiepositie door duurzaamheid

We hechten grote waarde aan het duurzaam verstevigen van onze concurrentiepositie. We bedoelen daarmee dat we het belangrijk vinden om een duurzaam financieel beleid te voeren om de premie zo stabiel mogelijk te houden. Hoe doen we dat? We sturen actief op een positief budget- en technisch resultaat voor

de Coöperatie Menzis U.A.. Daarnaast is het bieden van een betaalbare en concurrerende premie zeer belangrijk. Bij beleggen is, vanuit een risico-oogpunt, het genereren van een redelijk rendement belangrijker dan het realiseren van grote beleggingswinsten.

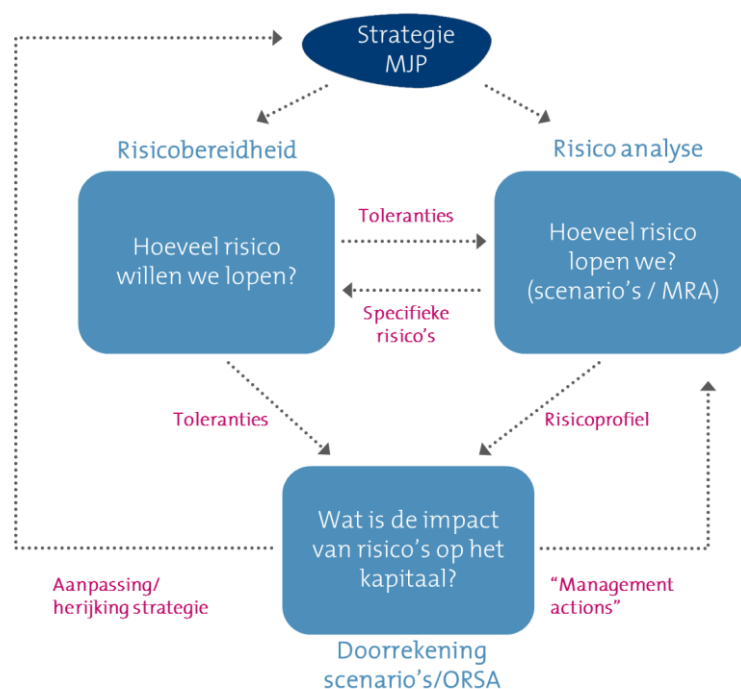
Andere zaken waar we grote waarde aan hechten zijn...

- een goede reputatie;
- integer zijn en handelen;
- een bedrijfsvoering die voldoet aan wet- en regelgeving en eigen voorgeschreven beleid;
- een actief monitoringsbeleid ten aanzien van de omgeving;
- tijdig kunnen inspelen op ontwikkelingen;
- de afhankelijkheid van externe factoren kunnen beperken;
- proactief communiceren;
- transparant zijn;
- voorbereid zijn op incidenten.

Kosten versus risico's

We streven naar adequaat werkende interne processen, medewerkers, informatie of systemen en uitbestedingen, beveiliging en externe fraude krijgen hierbij extra aandacht. Bij onze bedrijfsvoering maken we telkens een zorgvuldige afweging tussen kosten en risico's.

B.3.6 ORSA

Het risicoprofiel dat naar voren komt uit het Menzis Risk Assessment (MRA) en de Risicobereidheidsverklaring (RBV) zijn input voor de Own Risk & Solvency Assessment (ORSA). Dit assessment is een instrument om, uitgaande van de strategie, inzicht te krijgen in de impact van interne en externe risico's die op korte en langere termijn kunnen optreden.

De financiële positie van een zorgverzekeraar wordt bepaald door de mate van kostendekkendheid van premies/opbrengsten, de toereikendheid van de voorzieningen en de hoogte van het weerstandsvermogen. Om de financiële positie te kunnen beoordelen, moet met alle risicoaspecten rekening worden gehouden.

De financiële risicoaspecten komen samen in de ORSA. Diverse scenario- en gevoeligheidsanalyses en reverse stresstesten dienen hiervoor als basis. Per scenario is de ontwikkeling van het vermogen en de kapitaalsvereiste volgens Solvency II inzichtelijk gemaakt. Op deze wijze ontstaat er een beeld van de mogelijke waarschijnlijkheid en impact van risico's op het vermogen van Menzis.

Aansluitend wordt het op termijn benodigde kapitaal vastgesteld op basis van de strategie, risico's en risicobereidheid. Naar aanleiding hiervan kan de strategie worden bijgesteld en kunnen maatregelen getroffen worden om de risico's te verkleinen. Ook kunnen herstelmaatregelen worden opgesteld, die in werking treden wanneer een risico zich manifesteert. De ORSA wordt minimaal één keer per jaar uitgevoerd en hiermee stelt de RvB vast of Menzis, gegeven het beleid en de onderkende risico's, continu beschikt over voldoende solvabiliteit.

De ORSA 2018 heeft aangetoond dat Menzis op basis van de opgestelde worst case scenario's de komende 5 jaar over voldoende solvabiliteit beschikt. In alle situaties blijft het niveau van het beschikbare vermogen van Menzis boven de vereiste solvabiliteit. Deze ORSA laat echter ook zien dat de ruimte om via de premie kapitaal terug te geven aan onze verzekerden steeds kleiner wordt.

B.4 Interne controle omgeving

Het interne controlesysteem van Menzis richt zich op de volgende interne beheersdoelstellingen:

- de effectiviteit en efficiency van de uitvoering van de strategie en huidige bedrijfsvoering;
- de betrouwbaarheid van de (financiële) informatieverzorging;
- de naleving van relevante wet- en regelgeving, beleidsrichtlijnen en procedures;
- de bewaking van activa of waarden.

Om deze doelstellingen te realiseren, werkt Menzis vanuit één aantoonbare planning- en control cyclus. Onder de planning- en control cyclus verstaat Menzis: het opstellen van plannen en beleid, de uitvoering hiervan, de controle op de realisatie van de planning en de naleving van het beleid, en zo nodig bijsturen op basis van geconstateerde afwijkingen tussen plannen/beleid en uitvoering/naleving. De verschillende aandachtsgebieden die de Directieraad heeft in de aansturing naar de lijnorganisatie worden gecombineerd in één cyclus. De planning- en control cyclus vormt tevens de basis voor verantwoording aan de Raad van Commissarissen en externe toezichthouders.

Om een goede bedrijfsvoering te waarborgen, hanteert Menzis een duidelijk onderscheid tussen drie lijnen van beheersing ('three lines of defence' model). De inrichting van drie zelfstandige linies waarborgt maximale onafhankelijkheid op basis van een duidelijke verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Compliance functie

Onder compliance verstaat Menzis: het geheel van maatregelen dat zich richt op de toepassing, naleving en handhaving van externe wet- en regelgeving en van interne procedures en gedragsregels. Het doel van compliance is het borgen van een integere bedrijfsvoering. Menzis wil voorkomen dat de reputatie en integriteit van haar organisatie, bestuur of medewerkers wordt aangetast. Met de borging van een integere bedrijfsvoering voorkomt Menzis schade die kan leiden tot extra kosten, boetes of verlies van een bedrijfsvergunning.

Binnen Menzis is het management (de eerste lijn) primair verantwoordelijk voor het naleven van de wet- en regelgeving en de interne regels en normen. Het management legt verantwoording af over de naleving van deze regels en normen. De compliance functie ziet toe op correcte naleving van interne en externe wet- en regelgeving. Bovenal bevordert de compliance functie gedrag dat is gericht op het compliant-zijn en gaat zij non-compliant gedrag tegen. De aanpak van de compliance thema's is gebaseerd op risico's.

De senior compliance officer maakt deel uit van de risicoadviescommissie en is als sleutelfunctionaris aangemeld bij DNB. De senior compliance officer informeert de CFRO over ontwikkelingen en aandachtspunten, die belangrijk zijn voor de borging van compliance en integriteit in de organisatie. De senior compliance officer geeft de Raad van Bestuur / Directieraad gevraagd en ongevraagd onafhankelijk advies over vraagstukken van integriteit en compliance. De compliance functie adviseert de Raad van Commissarissen op verzoek.

De compliance functie stelt rapportages op over de toepassing van (nieuwe) wet- en regelgeving, de beheersing van compliance- en integriteitsrisico's, de omgang met incidenten en de cultuur van integriteit. Ook stelt zij jaarlijks een verantwoordingsrapportage op over de status van compliance en integriteit binnen Menzis.

B.5 Interne audit functie

Menzis beschikt over een interne auditfunctie (IA) vanuit de intrinsieke behoefte aan interne auditservices. Met een professionele IA-functie voldoet Menzis aan het wettelijke kader voor verzekeraars, zoals vastgelegd in Wft, Governance Principes, Solvency II. Ook voldoen we hiermee aan de relevante vereisten vanuit de beroepsorganisaties voor auditors (IIA, NBA, NOREA, SVRO). De IA-functie vormt de onafhankelijke derde lijn in het 'three lines of defence' model van Menzis.

Menzis heeft in de Visie op Internal Audit expliciet verwoord waarom de IA functie bestaat, hoe de auditfunctie wordt ingevuld en wat we daarmee willen bereiken. Het doel van de IA-functie is om interne en externe stakeholders extra zekerheid te geven over de interne beheersing van Menzis (assurance). Interne beheersing omvat de governance, het risicomanagement en de (operationele) beheersing. De IA-functie beoordeelt risico-gebaseerd of:

- adequate waarborgen zijn getroffen om strategische doelen te realiseren en de risico's die daarmee samenhangen te beheersen;
- wordt voldaan aan wet- en regelgeving;
- informatie betrouwbaar is;
- de meest kritische processen en systemen effectief en efficiënt zijn ingericht (zowel door de eerste als tweede lijnfuncties).
-

Daarnaast geeft de IA-functie proactief advies om de interne beheersing continu te verbeteren.

In het Charter IA zijn de beleidskaders voor de functie-uitoefening van IA uitgewerkt. Dit omvat: de positionering, het doel en de wettelijke kaders, het beleid, de processen en de kwaliteitsborging, de organisatie, de implementatie en communicatielijnen en richtlijnen voor de vaststelling en herziening van het Charter. Jaarlijks actualiseert de manager IA het Charter. Na vaststelling door de Raad van Bestuur wordt het Charter besproken met de GRC-commissie en ter goedkeuring aangeboden aan de Raad van Commissarissen.

De IA-functie voert audits uit op objecten waar het risico op verlies of het verbeterpotentieel voor Menzis het grootst is. Dit kunnen ook onderzoeken naar gedrag en cultuur zijn. Jaarlijks voert IA een risicoanalyse uit, waaruit een selectie van auditobjecten voor het (meerjaren) auditplan voortvloeit. De uitkomsten uit de risicoanalyse en het auditplan worden afgestemd met de eerste en tweede lijnfuncties en met de externe accountant. Na vaststelling door de Raad van Bestuur wordt het auditplan besproken met de GRC-commissie en ter goedkeuring aangeboden aan de Raad van Commissarissen. De manager IA informeert de Raad van Bestuur, de GRC-commissie en de Raad van Commissarissen in de IA-kwartaalrapportage over relevante ontwikkelingen voor de interne beheersing en de auditbevindingen. Ook staat hierin informatie over de realisatie van het auditplan, de opvolging van eerdere auditbevindingen en over de uitvoering van het IA-kwaliteitsbeoordeling en -verbeterprogramma. Afhankelijk van de ontwikkelingen gedurende het jaar van uitvoering wordt het auditplan, met instemming van de GRC-commissie, zo nodig bijgesteld. In de regel vindt dit plaats na afloop van het eerste halfjaar.

De IA-functie heeft een onafhankelijke, onpartijdige en daarmee unieke positie in het besturingsmodel van Menzis. Om de onafhankelijkheid van de auditfunctie te waarborgen, rapporteert de manager IA rechtstreeks aan de voorzitter van de Raad van Bestuur en aan de voorzitter van de GRC-commissie van de Raad van Commissarissen. Als interne of externe ontwikkelingen leiden tot onverantwoorde risico's of een incorrecte weergave van de werkelijkheid, meldt de manager IA dit bij de voorzitter van de Raad van Bestuur. De manager IA is bevoegd om zwaarwegende bezwaren bij onderwerpen die onvoldoende opvolging krijgen van de voorzitter en/of het lid van de Directieraad, rechtstreeks te melden aan de voorzitter van de GRC-commissie. Medewerkers van IA hebben vrije en onbeperkte toegang tot informatie en data vanuit alle activiteiten, functionarissen, locaties, informatiesystemen en geautomatiseerde hoofd- en subsystemen. In het Charter IA en het Handboek IA zijn maatregelen opgenomen, die de onafhankelijkheid van de auditors in relatie tot de auditobjecten moeten waarborgen. Jaarlijks verklaren de medewerkers van IA dat zij de Code of Ethics van het IIA en de voor hen geldende gedrags- en beroepsregels naleven.

B.6 Actuariële functie

De actuariële functie opereert onafhankelijk van de eerste lijn en van de eenheid die verantwoordelijk is voor het vaststellen van de technische voorzieningen. De actuariële functie van Menzis vervult een toetsende, adviserende en informerende rol bij het beheersen van verzekeringstechnische risico's. De manager Actuariële Functie rapporteert aan de CFRO en informeert via de CFRO de Directieraad en de GRC-commissie over de werkzaamheden en bevindingen. De actuariële functie is verantwoordelijk voor onder andere:

- Beoordelen van de toereikendheid van de technische voorzieningen, de zorgkostenprognoses en de vereveningsbijdragen, evenals het informeren van de CFRO hierover.
- Bewaken dat de gebruikte methodieken en onderliggende modellen, en de bij de berekening van technische voorzieningen gehanteerde aannames, correct en passend zijn.
- Beoordelen of genoeg gegevens worden gebruikt bij de berekening van technische voorzieningen en of deze gegevens van voldoende kwaliteit zijn.
- Beoordelen van de premiestelling.

- Bijdragen aan een doeltreffend risicomanagementsysteem. Dit met name voor de risicomodellering, die ten grondslag ligt aan de berekening van de kapitaalvereisten en de ORSA.
- Toetsen van de beste schattingen (best estimates) aan de ervaring.

Minimaal één keer per jaar rapporteert de actuariële functie aan de Directieraad en de Raad van Commissarissen over haar werkzaamheden, conclusies en aanbevelingen in het Actuariële Functie Rapport.

B.7 Uitbesteding

Menzis streeft naar een beheerste bedrijfsvoering. Dit betekent dat de kwaliteit van de dienstverlening en de continuïteit en integriteit van de bedrijfsvoering zijn geborgd, ook bij de uitbesteding van werkzaamheden. De uitgangspunten voor de uitvoering van de uitbesteding van werkzaamheden, die een wezenlijk onderdeel uitmaken van de kritieke of belangrijke operationele processen, functies of ondersteunende activiteiten zijn vastgelegd in beleid.

Meestal besteden we werkzaamheden uit om voordelen te realiseren op het gebied van kosten, flexibiliteit, continuïteit, effectiviteit, doelmatigheid en/of kwaliteit. Bij de uitbesteding zijn afspraken gemaakt, die waarborgen dat Menzis verantwoording kan dragen voor de adequate uitvoering van de werkzaamheden. Voorbeelden zijn het uitbesteden van backoffice-werkzaamheden, zoals gegevensinvoer van nota's of declaraties en vermogensbeheer. Vermogensbeheer is een specialistisch vakgebied en de beleggingsportefeuille van Menzis is niet groot genoeg om eigen deskundigheid met voldoende continuïteitswaarborgen in huis te halen. Daarom besteedt Menzis de uitvoering van het vermogensbeheer uit aan gespecialiseerde beleggingsfondsen en externe portefeuillemanagers. Veel kennis en innovatie komt van externe leveranciers en door de ontwikkelingen op het gebied van technologie en dienstverlening bewegen steeds meer leveranciers zich richting Cloud-services. Om deze reden besteed ook Menzis steeds meer informatievoorzieningsprocessen uit. Het belang van het uitbestedingsproces wordt ook steeds groter waardoor het noodzakelijk is om dit ook eenduidig te beleggen binnen een gecentraliseerde IV-organisatie. Menzis heeft zijn organisatie binnen informatievoorziening hierop aangepast, processen opnieuw beoordeeld en aanbevelingen verwerkt naar aanleiding van de door DNB uitgegeven "Good Practice Uitbestedingen".

B.8 Overige informatie

Alle relevante informatie over het Governancesysteem staat in de voorgaande paragrafen van Hoofdstuk B.

C. Risicoprofiel

In Hoofdstuk B is op hoofdlijnen beschreven hoe Menzis haar risicomanagementsysteem heeft ingebed in de strategie en doelstellingen. In dit Hoofdstuk C wordt het risicoprofiel van Menzis beschreven. Naast strategische risico's kent Menzis vijf risicocategorieën die samen ook de wettelijk vereiste solvabiliteit (SCR) bepalen:

- verzekeringstechnisch risico;
- marktrisico;
- kredietrisico;
- liquiditeitsrisico;
- operationeel risico.

C.1 Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico wordt gedefinieerd als het risico op verliezen, of op een ongunstige verandering, in de waarde van verzekeringsverplichtingen. Dit vanwege een ondeugdelijke prijsstelling en inadequate aannames met betrekking tot de voorzieningen. Voor Menzis is dit het grootste risico. Onder Solvency II onderscheiden wij drie subrisico's:

- premierisico;
- voorzieningenrisico;
- rampenrisico.

C.1.2 Premierisico

Het premierisico is het risico dat premies onverwacht onvoldoende zijn om de zorgkosten en de beheerskosten te dekken, door schommelingen in het tijdstip, de frequentie en de ernst van verzekerde gebeurtenissen.

In de zorgverzekeringsmarkt is prijs één van de belangrijkste elementen waarop geconcurrereerd wordt. Voor Menzis is een stabiele ontwikkeling van de premie een belangrijk uitgangspunt. Menzis steekt daarom veel energie in het beheersen van de kwaliteit van de zorg en in het beheersen van de hoogte van de zorgkosten. Daarnaast zet Menzis, net als veel andere zorgverzekeraars, de afgelopen jaren telkens een deel van haar reserves in om de premie te dempen.

De verwachte zorgkosten en de te ontvangen risicovereveningsbijdrage zijn de belangrijkste elementen voor het vaststellen van de premie. Andere elementen zijn de verwachte beheerskosten, en de kosten en baten vanwege het verplichte en vrijwillige eigen risico.

Door de grote bedragen die in de zorg omgaan, kunnen procentueel kleine afwijkingen al snel een behoorlijke impact hebben. Bij de basisverzekering hebben we bovendien te maken met een complex risicovereveningssysteem, waarvan de uitkomst pas na een aantal jaren bekend is.

C.1.3 Voorzieningenrisico

Het voorzieningenrisico is het risico dat voorzieningen ontoereikend zijn om alle nog te ontvangen declaraties over de afgelopen jaren uit te betalen, inclusief de daarbij behorende beheerskosten.

De prognose van de zorgkosten is gebaseerd op declaraties uit het verleden, de ontwikkelingen die we hierin zien en op de afspraken die we met zorgaanbieders hebben gemaakt. De prognoses worden per schadejaar gemaakt op het niveau van zorgsoorten, zoals huisartsen of ziekenhuizen. Met name bij ziekenhuizen en GGZ-instellingen kan het lang duren voordat Menzis declaraties ontvangt. Hierdoor bestaat er vooral in de meest recente schadejaren een behoorlijke mate van onzekerheid in de prognoses.

Voor de aanvullende verzekeringen geldt dat de onzekerheid in de zorgkostenprognoses veel beperkter is. Dit komt voornamelijk doordat de declaraties hier veel sneller worden ontvangen.

C.1.4 Rampenrisico

Het rampenrisico is het risico dat een grote ramp leidt tot onverwachte verliezen. De kans op een catastrofe wordt klein geacht. Bij de aanvullende verzekering is hier, gezien de aard en omvang van de verstrekkingen, nauwelijks sprake van een risico. Bij de basisverzekering is dit risico wel aanwezig.

C.1.5 Beheersing

Het verzekeringstechnische risico wordt door Menzis beheerst door goede processen in de eerste lijn en adequate toetsing hierop vanuit de tweede lijn. Het premieproces wordt jaarlijks uitgevoerd in een projectgroep, waarin ervaren medewerkers vanuit alle organisatieonderdelen participeren. De zorgkostenprognoses worden opgesteld door kwantitatieve specialisten in samenspraak met de verantwoordelijken voor de inkoop van de zorg. De tweede lijn wordt in beide processen uitgevoerd door de actuariële functie en de Financial Risk Officer.

De beheersing van het rampenrisico bestaat uit twee onderdelen. Allereerst is wettelijk geregeld dat de overheid zorgverzekeraars compenseert ingeval van een grote ramp. Ten tweede is Menzis aangesloten bij de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorisme Schaden (NHT).

Uit de kwartaalmonitor Risicobereidheid (RBV) over 2018 is gebleken dat het verzekeringstechnisch risicoprofiel niet materieel is gewijzigd.

C.1.6 Gevoeligheden

In onderstaande tabellen presenteren we de gevoeligheden voor het premierisico en het voorzieningenrisico. De gevoeligheid voor het premierisico wordt door het effect van een onderschatting van de zorgkosten van het komende jaar met 2% weer te geven. De gevoeligheid voor het voorzieningenrisico wordt weergegeven door het effect van een tekort van 2% in de verwachte schadelast. Beide subrisico's worden weergegeven als een verlaging van het solvabiliteitsoverschot (het verschil tussen het aanwezige en het vereiste solvabiliteitsvermogen).

Effect premierisico

In geval de zorgkosten het komend jaar 2% hoger zouden blijken uit te vallen, dan zou de solvabiliteitsratio 2018 van 150% dalen naar een ratio van 137%.

Effect premierisico (x € 1.000)	Balanswaarde SII per 31/12 2018	ratio voor	ratio na	effect op saldo SCR en vermogen	effect op vermogen	effect op SCR
2% hogere schadelast 2019	68.129	1,50	1,37	-127.405	-127.405	0

Effect voorzieningenrisico

Als de hoogte van de schadelast met 2% toeneemt, betekent dit een verlaging van het vermogen en de liquide middelen en een verhoging van de technische voorziening schade. Ook de SCR neemt toe; de solvabiliteitsratio neemt af van 150% naar een ratio van 136%.

Effect schadelast +2% (x € 1.000)	Balanswaarde SII per 31/12 2018	ratio voor	ratio na	effect op saldo SCR en vermogen	effect op vermogen	effect op SCR
Hogere technische voorziening schade	1.752.433	1,50	1,36	-133.374	-130.706	2.667

C.1.7 Overige

De verzekeringstechnische risico's die samenhangen met de activiteiten van Menzis-groep, zijn ondergebracht in de ziektekosten- en zorgverzekeraarsentiteiten behorende tot de Menzis-groep. Deze entiteiten staan onder toezicht van de Nederlandsche Bank en worden alle bestuurd door de Raad van Bestuur van de Menzis-groep.

C.2 Marktrisico

Het (financieel) marktrisico betreft het risico van veranderingen in de waarde van de beleggingsportefeuille als gevolg van wijzigingen in marktprijzen. Blootstelling aan marktrisico wordt gemeten aan de hand van de impact van schommelingen in de waarde van financiële variabelen zoals aandelenprijzen, rentestanden, vastgoedwaarden en valutakoersen.

Het beleggingsbeleid van Menzis is in lijn met het Prudent Person Principle van Solvency II, wat voorschrijft dat er belegd moet worden op de wijze zoals een prudent persoon dat zou doen. Menzis hanteert een behoudend beleggingsbeleid dat afgestemd is op de maatschappelijke rol die we als verzekeraar hebben. Het Prudent Person Principle is hiermee dus leidend voor Menzis bij haar beleggingsactiviteiten. Het beleggingsbeleid is gericht op het duurzaam in stand houden van het vermogen en het behalen van een duurzaam en maximaal reëel lange termijn rendement op de beleggingen. Hierbij wordt gestreefd naar een beleggingsresultaat dat een stabiele ontwikkeling in de tijd laat zien. Door middel van periodieke ALM-studies wordt de samenstelling van de beleggingsportefeuille herijkt. Deze herijking heeft tot doel inzicht te geven in de onderlinge afhankelijkheden in de ontwikkeling van rechten en verplichtingen van de organisatie. Met de uitkomsten van de ALM-studie bepaalt Menzis welke beleggingsrisico's nog acceptabel zijn. Deze mogen geen risico vormen voor het nakomen van de verplichting: het betalen van zorgkosten.

C.2.1 Menzis-portefeuille

De Menzis-portefeuille bestaat uit twee deelportefeuilles met ieder een eigen beleggingsstrategie:

- Rendementsportefeuille.
- Liquiditeitsportefeuille.

Het onderscheid tussen deze twee deelportefeuilles geeft een duidelijk beeld van de risico's van de beleggingen. Daardoor kunnen betere portefeuilles worden samengesteld, die afgestemd zijn op de individuele Menzis entiteiten.

Rendementsportefeuille

De Rendementsportefeuille belegt voor de Menzis entiteiten de aanwezige solvabiliteit of, indien lager, de doelsolvabiliteit (volgens Solvency II) van de entiteit voor de lange termijn. Deze portefeuille heeft tot doel een stabiele rendement ontwikkeling te behalen op lange termijn. Dit betekent dat het risicoprofiel van deze deelportefeuille iets hoger mag zijn. De portefeuille die aan deze norm voldoet, bestaat voor 42,25% uit geldmarktbeleggingen, 8,25% uit staatsobligaties, 22,75% uit bedrijfsobligaties en 26,75% uit aandelen.

Liquiditeitsportefeuille

De Liquiditeitsportefeuille belegt het restant van het belegde vermogen en heeft tot doel negatieve effecten van het risico van grote (gedwongen) kasstromen op te vangen. Deze portefeuille is gericht op het beperken van de kans op enerzijds beleggingsverliezen bij negatieve kasstromen (gedwongen verkoop van beleggingen) en anderzijds onaanvaardbare verhoging van de beleggingsrisico's bij grote positieve kasstromen. De beleggingen moeten snel beschikbaar kunnen zijn. Daarom hebben ze een korte looptijd. Het risicoprofiel van deze deelportefeuille is dus zeer defensief. Dat betekent: gericht op het behouden van het vermogen en zo min mogelijk beleggingsverlies maken. De portefeuille die het best aan deze norm voldoet bestaat voor 100% uit geldmarktbeleggingen.

C.2.2 Risicotolerantie

Afwijkingen van de strategische asset mixen kunnen passief ontstaan door verschil in (autonome) waardemutaties tussen beleggingscategorieën. Aan dergelijke passieve afwijkingen is binnen de Liquiditeitsportefeuille en Rendementsportefeuille een grens gesteld van plus en min 2,5%. Bij een overschrijding hiervan zal er een herallocatie plaatsvinden om terug te gaan naar de Strategische Asset Mix. Voor de verschillende financiële risico's binnen het marktrisico hebben we aanvullende beheersmaatregelen genomen, te weten voor het: renterisico, aandelenrisico, vastgoedrisico, spreadrisico, valutarisico en concentratierisico.

C.2.3 Renterisico

Renterisico is de gevoeligheid voor veranderingen in de rentetermijnstructuur of in de volatiliteit van de rente.

Menzis meet het renterisico van de beleggingsportefeuille (vastrentende waarden) met de modified duration-maatstaf. Modified duration is de gevoeligheid van de waarde van de portefeuille voor een 1%-punt verandering van de markttrente. Daarbij geldt dat bij een stijgende markttrente de waarde van de obligaties daalt. Het renterisico van de langlopende vastrentende waarden is gemaximeerd op een modified duration van 8. De langlopende vastrentende waarden kent op dit moment een gemiddelde modified duration van 6,13 per 31 december 2018. De geldmarktbeleggingen kennen een zeer korte looptijd en zijn daardoor nauwelijks gevoelig voor rentewijzigingen.

De gevoeligheid van het renterisico op de betreffende balansposities is in onderstaand overzicht opgenomen. Het effect op de SCR en het eigen vermogen wordt met name gevormd door de beleggingen (langlopende vastrentende waarden).

Effect rente schok 1% (x €1.000)		Balanswaarde SII per 31/12 2018	ratio voor	ratio na	effect op saldo SCR en vermogen	effect op vermogen	effect op SCR
verhoging rentecurve +1%	activa:	2.754.493	1,50	1,47	-27.842	-31.529	-3.687
verlaging rentecurve -1%	passiva:	2.157.409	1,50	1,53	33.994	38.028	4.034

Er is een berekening gemaakt met een renteschok van +1% en -1% op de van toepassing zijnde rentecurve per 31 december 2018, zoals vastgesteld door EIOPA. Het effect van een rentestijging van 1% heeft een negatief gevolg voor de SCR-ratio.

C.2.4 Aandelenrisico

Het aandelenrisico is de gevoeligheid voor veranderingen in het niveau of in de volatiliteit van de marktprijzen van aandelen. Met de beleggingen in de aandelenportefeuille neemt Menzis bewust en beheerst dit risico, met als doel om op de langere termijn een positief rendement te behalen binnen de gestelde risiconormen. In onderstaand overzicht is de gevoeligheid voor het aandelenrisico weergegeven door de aandelenportefeuille met een daling van 40% te schokken.

Het effect van een daling van de aandelenportefeuille heeft een negatief gevolg voor de SCR-ratio, die dan daalt van 1,50 naar een waarde van 1,40.

Effect waarde aandelen - 40% (x €1.000)		Balanswaarde SII per 31/12 2018	ratio voor	ratio na	effect op saldo SCR en vermogen	effect op vermogen	effect op SCR
Aandelenportefeuille		290.715	1,50	1,40	-100.710	-116.286	-15.576

C.2.5 Vastgoedrisico

Vastgoedrisico is de gevoeligheid voor veranderingen in het niveau of in de volatiliteit van de marktprijzen van vastgoed. Menzis heeft het beleggen in vastgoed uitgesloten in haar strategisch beleggingsbeleid. Menzis kent alleen vastgoedrisico voor het vastgoed dat voor eigen gebruik dient.

Als de waarde van het vastgoed vermindert met 40%, betekent dit een verlaging van de SCR-ratio met 0,02 naar een SCR-ratio van 1,48.

Effect waarde vastgoed - 40% (x €1.000)		Balanswaarde SII per 31/12 2018	ratio voor	ratio na	effect op saldo SCR en vermogen	effect op vermogen	effect op SCR
Waarde onroerend goed		44.143	1,50	1,48	-16.281	-17.657	-1.377

C.2.6 Spreadrisico

Het spreadrisico vloeit voort uit de gevoeligheid voor veranderingen in het niveau of in de volatiliteit van de krediet spreiding boven de risicovrije rentetermijnstructuur. Hoe lager de kredietwaardigheid van de vastrentende waarden, hoe hoger het risico. Het effect is groter voor de langer lopende vastrentende waarden. Er wordt met name spreadrisico gelopen in de bedrijfsobligaties portefeuille. De

kredietwaardigheid wordt weergegeven met een kredietrating, zoals afgegeven door rating bureaus (Standard & Poors, Moody's en Fitch). Om het spreadrisico te beheersen, moeten beleggingen in langlopende staatsobligaties minimaal een rating van AA hebben. Langlopende bedrijfsobligaties moeten minimaal een rating van BB hebben en de geldmarktbeleggingen een minimale rating van BBB.

De totale portefeuille vastrentende waarden (langlopende en kortlopende obligaties) kent de volgende inrichting naar kredietrating:

Kredietrating(x € 1.000)	Staats-obligaties	Bedrijfs-obligaties	Totaal	%
AAA	142.486	6.237	148.723	10,9%
AA	229.388	294.801	524.188	38,5%
A	226.588	88.036	314.624	23,1%
BBB	213.696	149.285	362.980	26,7%
BB	0	10.019	10.019	0,7%
B	0	0	0	0,0%
N/C	0	0	0	0,0%
Totaal	812.158	548.377	1.360.535	100,0%

C.2.7 Valutarisico

Valutarisico vloeit voort uit veranderingen in het niveau en de volatiliteit van valutakoersen. Er is alleen valutarisico aanwezig in de beleggingsportefeuille. Om risicospreiding in de beleggingsportefeuille te realiseren, wordt er wereldwijd belegd. Hierdoor zitten er beleggingen in de portefeuille die in andere valuta zijn genoteerd dan de euro. Het beleid is om het valutarisico grotendeels af te dekken middels valutatermijncontracten (derivaten). Over ca. 94% van de beleggingen lopen we geen valutarisico.

C.2.8 Concentratierisico

Marktrisicoconcentratie is het risico dat ontstaat door een gebrek aan diversificatie in de beleggingsportefeuille of door een sterke blootstelling aan het risico van wanbetaling van een enkele emittent van effecten of een groep van verbonden emittenten.

De beleggingsportefeuille is breed gespreid en bevat slechts enkele grote vastrentende waarden posities uitgegeven door landen.

Vastrentende waarden naar land (x € 1.000)	%	31/12 2018	31/12 2017
Spanje	23,1%	187.586	135.154
Italië	21,8%	176.646	108.167
België	15,5%	125.586	211.531
Nederland	13,5%	109.549	7.236
Ierland	4,8%	39.002	50.234
Frankrijk	4,7%	38.167	84.156
Verenigd Koninkrijk	4,6%	37.230	41.861
Portugal	4,6%	37.050	0
Duitsland	2,9%	23.680	25.725
Oostenrijk	2,9%	23.595	51.091
Zweden	0,5%	4.409	4.762
Finland	0,4%	3.475	2.956
Zwitserland	0,3%	2.496	1.825
Denemarken	0,3%	2.140	1.945
Noorwegen	0,2%	1.264	958
Luxemburg	0,0%	282	285
Europa	0,0%	0	51.342
Totaal	100,0%	812.158	779.226

Uit de kwartaalmonitor Risicobereidheid (RBV) over 2018 is gebleken dat het risicoprofiel voor het financieel marktrisico niet materieel is gewijzigd

C.3 Kredietrisico

Kredietrisico (of: vorderingenrisico) is het risico op verliezen - of op een ongunstige verandering in de financiële situatie - vanwege schommelingen in de kredietwaardigheid van tegenpartijen en debiteuren.

Menzis heeft vorderingen uitstaan bij drie verschillende soorten tegenpartijen:

- Zorgverleners
- Financiële instellingen en overheden
- Verzekerden

C.3.1 Risicoblootstelling

Zorgverlenersrisico

Menzis kan risico lopen dat zorgverleners niet of niet tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldoen. Voor de toegankelijkheid van de zorg is het van belang dat zorgverleners voorschotten ontvangen. Menzis wil vorderingen die niet door onderhanden werk worden gedekt (overschrijding van plafondbedragen, FMC vorderingen, opbrengstverrekening) zo snel mogelijk na ontstaan verrekenen.

Financiële instellingen en overheden risico

Menzis kan risico lopen dat financiële instellingen en overheden niet of niet tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldoen. Menzis heeft uit hoofde van de dagelijkse bedrijfsuitoefening vorderingen

op financiële instellingen, overheid gelieerde instanties en op de huisbankier. Menzis wil geen bovenmatige tegoeden.

Verzekerdenrisico

Menzis kan risico lopen dat verzekerden niet of niet tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldoen. Menzis wil dat zoveel mogelijk verzekerden de premie betalen en voert een actief debiteurenbeleid uit. Dit is van belang vanuit het solidariteitsoogpunt. Premieachterstanden van meer dan zes maanden worden overgedragen aan het CAK.

De bereidheid van Menzis om kredietrisico te lopen is beperkt. Voor de sturing en monitoring in de bedrijfsvoering is de risicobereidheid door vertaald in operationele risiconormen en limieten.

C.3.2 Risicoconcentratie

Voor het kredietrisico inzake vorderingen op klanten is beperkt sprake van risicoconcentratie.

C.3.3 Risicomitigatie

Menzis wil een gunstig risicoprofiel realiseren door actieve sturing op balansposities en deze optimaal te beïnvloeden door het minimaliseren van uitstaande vorderingen en het sneller incasseren van de debiteurenvorderingen. Het vorderingenbeleid is gericht op het maximaal innen van vorderingen en het voorkomen van betalingsachterstanden. Als er toch achterstanden zijn, moeten deze zo snel mogelijk geïncasseerd worden. Een gunstiger risicoprofiel leidt tot een lagere SCR (Solvency Capital Required). Een lagere SCR leidt mogelijk tot meer (eenmalige) inzet van ons vermogen ten behoeve van premiedemping.

Zorgverleners

In de contracten met de zorgverleners is opgenomen dat het onderhanden werk (OHW) verrekend mag worden in het geval van een faillissement. Een voorschot wordt pas verstrekt nadat een zorginkoopcontract door beide partijen is ondertekend. De GGZ-instelling of het ziekenhuis moet inzage geven in haar financiële positie om het verzoek om bevoorschotting inzichtelijk te maken. De GGZ -instelling of het ziekenhuis verschaft periodiek inzicht in de financiële waarde van de onderhanden-werkpositie. Menzis verkrijgt zekerheid over de juistheid van de OHW-positie doordat de accountant van de zorgaanbieder de jaarrekening van de zorgaanbieder jaarlijkse controleert. De accountant verifieert de OHW-mutatie per zorgverzekeraar en daarmee de stand ultimo jaar t. Bij de GGZ-instellingen heeft Menzis de mogelijkheid op elk gewenst moment een audit uit te laten voeren door een onafhankelijke externe accountant. Zo krijgen we onafhankelijk inzicht in de OHW-positie en kan worden beoordeeld of het verleende voorschot reëel is. De financiële positie van GGZ-instellingen en ziekenhuizen wordt bewaakt met een Early Warning System (EWS). In het EWS worden jaarlijks de cijfers vanuit de jaarverslagen van de instellingen ingevoerd en beoordeeld. In de contracten met de zorgaanbieders is opgenomen dat Menzis controleert of gedeclareerde schades rechtmatig zijn en voldoen aan het protocol Zvw. Indien dit niet het geval is, dan heeft Menzis het recht bedragen terug te vorderen van de zorgaanbieders.

Financiële instellingen en overheden

Voor financiële instellingen wordt het vorderingenrisico standaard uitgedrukt in een kredietwaardigheidsmaatstaf, de kredietrating. Een kredietrating zegt iets over de kans dat de partij niet meer in staat is kredieten terug te betalen. Kredietratings worden uitgegeven door internationale ratingbureaus en kennen een schaal van AAA (hoogste kredietwaardigheid) tot C/D (laagste kredietwaardigheid). De bereidheid van Menzis om risico's te lopen bij financiële instellingen en overheden draagt bij aan de borging van een beheerste kostenontwikkeling binnen de bedrijfsvoering van Menzis.

Verzekerdenrisico

Menzis is uit oogpunt van solidariteit van mening dat elke klant van Menzis premie dient te betalen. Hierbij wordt geaccepteerd dat er een groep klanten is, die een betalingsregeling nodig heeft. Menzis kent een standaard incassoproces. Na verzending van de factuur en geen betaling door de klant, wordt een betalingsherinnering verzonden. Hierop volgt zo nodig een aanmaning en twee tot vier aanmaانبrieven. We maken gebruik van de dienstverlening van deurwaarders. Daarnaast is er een bronheffingsafspraken met het CAK, waardoor het premievorderingenrisico uit de Basisverzekering zich beperkt tot zes maanden. Premievorderingen uit de Basisverzekering worden na zes maanden premieachterstand niet langer opgelegd. Het CAK neemt de inning van de zorgbijdrage dan over. Voor de aanvullende verzekeringen wordt een roeyement doorgevoerd.

Uit de kwartaalmonitor Risicobereidheid (RBV) over 2018 is gebleken dat het risicoprofiel op tegenpartijen niet materieel is gewijzigd.

C.3.4 Risicogevoeligheid

Met betrekking tot vorderingen op verzekeringnemers en vorderingen op zorgverleners dient kapitaal te worden aangehouden. Bij een 100% hogere vorderingspositie per 31 december 2018 vermindert het saldo van eigen vermogen en SCR met € 2,2 miljoen. Op de solvabiliteitsratio van 150% heeft dit echter nauwelijks effect.

Effect vorderingenpositie + 100% (x € 1.000)	Balanswaarde SII per 31/12 2018	ratio voor	ratio na	effect op saldo SCR en vermogen	effect op vermogen	effect op SCR
Hoogte vorderingen op zorgverleners	64.383	1,50	1,49	-2.164	0	2.164

C.4 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat Menzis over onvoldoende middelen beschikt om aan de directe betalingsverplichtingen te voldoen. Menzis beheerst het liquiditeitsrisico door het periodiek opstellen van een liquiditeitsprognose en te beleggen in met name beursgenoteerde effecten. Alle beleggingen, met uitzondering van de beleggingen in de zorg van ca. € 20,0 miljoen, zijn liquide en vrij verhandelbaar. Uit de kwartaalmonitor Risicobereidheid (RBV) over 2018 is gebleken dat het risicoprofiel voor het liquiditeitsrisico niet materieel is gewijzigd.

Het liquiditeitsrisico is het risico dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen geen beleggingen en andere activa te gelde kunnen maken om aan hun financiële verplichtingen te voldoen wanneer deze opeisbaar zijn.

C.5 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een (financieel) verlies dat zich voordoet als gevolg van inadequate of falende interne processen, personeel, systemen of externe gebeurtenissen. Menzis onderscheidt binnen het operationeel risico de volgende subcategorieën:

1. *Keten-/ procesbeheersing*: het risico van onvoldoende doelmatige en/of onvoldoende doeltreffende bedrijfsketens /-functies / -processen inclusief (keten) samenwerking.
2. *Personeel (incl. kwaliteit van management)*: het risico van inadequate bedrijfsvoering door een kwantitatief en/of kwalitatief tekort aan personeel (incl. management).
3. *Informatie*: het risico op niet tijdige, verkeerde of onjuiste informatie door bijvoorbeeld onvoldoende controles of overmatig gebruik van spreadsheets waardoor externe verantwoordingen (zoals jaarrekeningen en Solvency II rapportages onjuist zijn of er onvoldoende sturing op de bedrijfsvoering mogelijk is).
4. *IT*: het risico dat de Menzis bedrijfsfuncties onvoldoende worden ondersteund met een betrouwbare en flexibele informatievoorziening door veroudering of verkeerde keuzes, waardoor de Menzis strategie niet kan worden verwezenlijkt of IT-dienstverlening niet voldoet aan de eisen.
5. *Beveiliging*: het risico op verlies, misbruik of vernietiging van gegevens en/of informatiesystemen door aanvallen of malware (cyber dreiging), molest of verlies van apparatuur, of ontoereikende toegangsbeveiliging waardoor systemen corrupt raken of uitvallen, of (persoons)gegevens worden geopenbaard.
6. *Continuïteit*: het risico dat de continuïteit van de (kritische) bedrijfsprocessen, of van heel Menzis, in gevaar komt door (externe) gebeurtenissen.
7. *Fraude*: het risico dat personen of organisaties buiten Menzis bewust handelingen uitvoeren die een effect hebben op de realisatie van de Menzis doelstellingen en die in strijd zijn met wet- en regelgeving of het opzettelijk niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens.
8. *Uitbesteding*: het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van (een deel van) de bedrijfsvoering van Menzis wordt geschaad door tekortkomingen in uitbestede werkzaamheden of door derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel.
9. *Integriteit*: het risico dat de integriteit van Menzis (negatief) wordt beïnvloedt doordat medewerkers van Menzis wet- en regelgeving, maatschappelijke en/of door Menzis opgestelde normen overtreden (niet integere, onethische gedragingen). Ook het risico op interne fraude valt hieronder.
10. *Compliance*: het risico als gevolg van het niet voldoen van het beleid en/of de bedrijfsvoering van Menzis aan wet- en regelgeving, alsmede de eigen voorgeschreven beleidskaders, processen en procedures.
11. *Omgeving*: het risico op onvoorziene externe gebeurtenissen.

C.5.1 Risicoblootstelling

Menzis loopt tijdens de uitvoering van haar concernstrategie operationele risico's. Menzis wil deze operationele risico's in voldoende mate en op kosteneffectieve wijze beheersen. De risicobereidheid voor het operationeel risico is beperkt m.u.v. de risico (sub)categorieën fraude, beveiliging en integriteit. Menzis heeft een lage risicobereidheid voor deze risico(sub)categorieën. Voor de sturing en monitoring in de bedrijfsvoering is de risicobereidheid door vertaald in operationele risiconormen en limieten.

C.5.2 Risicoconcentratie

Menzis heeft vestigingen in Wageningen (hoofdkantoor), Enschede en Groningen. De dagelijkse bedrijfsvoering is afhankelijk van de werking van de systemen en processen, zoals deze op de locaties worden uitgevoerd.

C.5.3 Risicobeheersing

Menzis voert operationeel risicomanagement uit binnen haar bedrijfsprocessen. Voor alle risico's, die Menzis onderkent binnen het operationeel risico, zijn beheersmaatregelen geformuleerd. Deze beheersmaatregelen worden periodiek uitgevoerd, getest op effectiviteit en gereviewd. Uit de kwartaalmonitor Risicobereidheid (RBV) over 2018 is gebleken dat het operationeel risicoprofiel niet materieel is gewijzigd.

C.5.4 Risicogevoeligheid

Op basis van de onderkende risico's bepaalt Menzis het operationeel risico conform het standaardmodel voor de bepaling van de SCR.

C.6 Overige materieel risico

De in dit hoofdstuk C besproken risico's zijn alle risico's die Menzis erkent. Er is dan ook geen sprake van andere risico's die afzonderlijk gemonitord dienen te worden.

C.7 Overige informatie

Alle relevante informatie over het Risicoprofiel staat in de voorgaande paragrafen van Hoofdstuk C.

D. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

Balans op basis van Solvency II-grondslagen

In onderstaand overzicht is de balans per 31 december 2018 opgenomen op basis van Solvency II-grondslagen en op basis van Burgerlijk Wetboek, deel 2 (hierna BW2) Titel 9 (jaarrekening 2018). Rubricering en waardering van balansposten verschillen van elkaar onder BW2 en Solvency II (SII). In onderstaand overzicht zijn weergegeven:

- balans BW2 per 31 december 2018, zoals opgenomen in de Jaarrekening 2018;
- herrubriceringen in verband met verantwoording van BW2 naar SII;
- effect op vermogen als gevolg van verschillen in waarderingsgrondslagen tussen BW2 en SII;
- balans SII per 31 december 2018 op basis van SII-grondslagen;
- balans SII per 31 december 2017 op basis van SII-grondslagen.

Alle bedragen luiden in € x 1.000, tenzij anders vermeld.

Balans	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Immateriële activa	938	0	-938	0	0
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	29.373	9.612	5.075	44.060	41.560
Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen op beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	1.771.004	7.121	-3	1.778.122	1.639.567
Leningen en hypotheek	394	0	0	394	401
Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	1.192.279	602.060	55.365	1.849.703	1.944.951
Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	170.027	-158.993	0	11.034	25.731
Geldmiddelen en kasequivalenten	74.015	0	0	74.015	184.252
Overige, niet elders opgenomen activa	20.297	-9.694	0	10.602	21.375
Totaal activa	3.258.327	450.105	59.499	3.767.931	3.857.837
Technische voorzieningen — schadeverzekering	1.358.264	497.891	42.384	1.898.539	1.843.674
Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen	36.289	0	0	36.289	36.925
Derivaten	0	1.042	0	1.042	751
Schulden aan kredietinstellingen	16.307	0	3.096	19.403	24.957
Financiële verplichtingen anders dan schulden aan kredietinstellingen	2.000	0	0	2.000	10.000
Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs	264.997	0	1.029	266.026	410.431
Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	92.597	-48.827	40	43.810	53.431
Overige, niet elders opgenomen verplichtingen	446	0	0	446	412
Totaal verplichtingen	1.770.900	450.105	46.549	2.267.554	2.380.582
Eigen vermogen (overschot van activa minus verplichtingen)	1.487.427	0	12.950	1.500.377	1.477.255

Vergelijkende cijfers

Coöperatie Menzis U.A. heeft als vergelijkende cijfers de balans en SCR per 31 december 2017 opgenomen.

In dit Hoofdstuk D zijn de Solvency-II waarderingsgrondslagen toegelicht, alsmede verschillen in rubricering per post van de balans voor de geconsolideerde cijfers van Coöperatie Menzis U.A. In de Bijlagen zijn deze toelichtingen apart opgenomen voor Menzis Zorgverzekeraar N.V., Anderzorg N.V. en Menzis N.V. Ook

bevatten de bijlagen de door EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority) verplicht gestelde jaarstaten 2018 (Quantitative Report Templates).

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt. Deze zijn van invloed op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De volgende waarderingsgrondslagen zijn volgens het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- bijdragen eigen rekening en daarmee de rekening-courant positie ten opzichte van ZiNL;
- schaden eigen rekening en daarmee voorziening te betalen schaden;
- niet-kostendekkende premievoorziening (onder Solvency II kan deze premievoorziening BE-premie ook negatief uitvallen bij een positief technisch resultaat inkomend jaar).

Vervreemding van vaste activa

Vaste activa die beschikbaar zijn voor verkoop worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Omrekening van vreemde valuta

Activa en verplichtingen (passiva) in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen per balansdatum. Transacties in vreemde valuta, en de daaruit voortvloeiende baten en lasten, worden berekend tegen de koersen op transactiedatum. Koerswinsten respectievelijk -verliezen worden in de winst- en verliesrekening verwerkt.

D.1 Activa

Informatie over de waardering van activa

In dit hoofdstuk is de waardering van activa per post vastgelegd op basis van de waarderingsgrondslagen van Solvency II, zoals opgenomen in de balans op de vorige pagina.

D.1.2 Immateriële activa

De immateriële vaste activa, bestaande uit software, is gewaardeerd op € 0.

De immateriële vaste activa betreffen de onder BW2 gewaardeerde verwerving, ter zake van concessies, vergunningen en rechten, van intellectuele eigendommen van software die we van derden hebben betrokken. Deze waarde is onder Solvency II ten laste van het vermogen afgewaardeerd tot nihil.

Immateriële activa	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	938	1.897
Herrubriceringen	o	o
Herwaarderungen	-938	-1.897
Waarde balans Solvency II	o	o

D.1.3 Materiële vaste activa voor eigen gebruik

De materiële vaste activa voor eigen gebruik (terreinen en gebouwen) worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen of lagere marktwaarde. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de geraamde economische levensduur.

Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De afschrijvingspercentages zijn als volgt:

- gebouwen 3,33% per jaar;
- andere duurzame bedrijfsmiddelen 10% - 33,33% per jaar.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste waarde van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroom genererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of de kasstroom genererende eenheid geschat. Een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies wordt alleen teruggenomen als de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde zijn gewijzigd sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde. Maar dit is niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Gebouwen (en terreinen) in eigen gebruik worden iedere drie jaar getaxeerd. Alle overige vaste activa inzake gebouwen en terreinen worden iedere vijf jaar getaxeerd. In de tussenliggende jaren worden panden gewaardeerd aan de hand van indexatie.

Materiële vaste activa voor eigen gebruik worden in de Solvency II-balans gewaardeerd op marktwaarde.

De BW2-balanswaarde per 31 december 2018 van materiële vaste activa voor eigen gebruik (terreinen en gebouwen) bedraagt € 29,4 miljoen. Op basis van Solvency II-grondslagen (laatste taxatie/indexatie) bedraagt de waarde € 44,1 miljoen. Het verschil in waardering is als herwaardering in het eigen vermogen verantwoord.

Terreinen en gebouwen zijn nagenoeg geheel opgenomen in de jaarrekening van Stichting Menzis Beheer. De materiële vaste activa voor eigen gebruik zijn in de jaarrekening (BW2) verantwoord onder de beleggingen. In de Solvency II-balans zijn deze apart opgenomen.

Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	29.373	30.662
Herrubriceringen	9.612	-93
Herwaarderingen	5.075	10.991
Waarde balans Solvency II	44.060	41.560

D.1.4 Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)

Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	1.771.004	1.635.567
Herrubriceringen	7.121	4.006
Herwaarderingen	-3	-6
Waarde balans Solvency II	1.778.122	1.639.567

De Solvency II-balanswaarde per 31 december 2018 voor alle beleggingen bedraagt € 1.778,1 miljoen. In deze post zijn begrepen:

- materiële vaste activa (anders dan voor eigen gebruik);
- deelnemingen in verbonden ondernemingen, met inbegrip van participaties;
- aandelen en obligaties, de waardering is op basis van marktwaarde zowel op basis van BW2 als op Solvency II-grondslagen;
- instellingen voor collectieve beleggingen;
- derivaten, valutatermijncontracten inzake beleggingen en renteswaps inzake hypothecaire leningen;
- deposito's behalve kasequivalenten.

In onderstaand overzicht is een specificatie van de beleggingen opgenomen.

Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Materiële vaste activa (anders dan voor eigen gebruik)		83	0	83	93
Deelnemingen in verbonden ondernemingen, met inbegrip van participaties	40	0	0	40	40
Aandelen	310.568	-19.850	-3	290.715	351.484
Obligaties	1.360.535	101.132	0	1.461.667	1.265.847
Instellingen voor collectieve belegging	0	19.849	0	19.849	15.393
Derivaten	5.370	1.044	0	6.414	7.152
Deposito's behalve kas-equivalenten	94.491	-95.137	0	-646	-442
Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen ok beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	1.771.004	7.121	-3	1.778.122	1.639.567

In onderstaande tabel zijn derivaten opgenomen, na herrubricering en herwaardering die als schuld op de balans staan verantwoord.

Derivaten	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	0	0
Herrubriceringen	1.042	751
Herwaarderingen	0	0
Waarde balans Solvency II	1.042	751

D.1.5 Leningen en hypotheke

Leningen en hypotheke	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	394	401
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderingen	0	0
Waarde balans Solvency II	394	401

D.1.6 Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs

In onderstaand overzicht zijn deze vorderingen per 31 december 2018 naar categorie opgenomen.

Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	1.192.279	1.257.993
Herrubriceringen	602.060	638.278
Herwaarderingen	55.365	48.680
Waarde balans Solvency II	1.849.703	1.944.951

De BW2-waardering van de vorderingen op klanten is gebaseerd op de nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid. Deze is identiek aan de waardering op basis van Solvency II (€ 116,8 miljoen per 31 december 2018).

Klanten met een premieachterstand in de basisverzekering van meer dan zes maanden worden overdragen aan het CAK. Hierna neemt het CAK de inning van (toekomstige) basispremies over, inclusief verhoging. Vanaf dat moment brengt de zorgverzekeraar geen premie meer in rekening. De zorgverzekeraar brengt nog wel het wettelijk eigen risico in rekening bij de klant.

Voor de waardering van de vorderingen op het ZiNL (€ 1.107,3 miljoen per 31 december 2018) op basis van Solvency II is - ten opzichte van BW2 - met name sprake van herrubriceringen in de balans. De vordering op ZiNL betreft onder Solvency II de voorschotten voor de nog te ontvangen Vereveningsbijdragen Algemene Kas, betrekking hebbend op 2018. Deze worden ontvangen in 2019. Deze vorderingen zijn voor de waardering per 31 december 2018 gekapitaliseerd.

De vorderingen op zorgaanbieders betreffen, naast openstaande voorschotten, hoofdzakelijk de terug te ontvangen bedragen vanwege overschrijdingen van aanneemsommen en productieafspraken. Het gaat hier ook om vorderingen die betrekking hebben op opbrengstverrekening en formele en materiële controles (FMC). Deze vorderingen zijn ook gekapitaliseerd voor de Solvency II-waardering.

Voorschotten verstrekt aan zorginstellingen worden geherrubriceerd vanuit de Technische voorziening schade.

Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringsnemers	116.769	111.748
Vorderingen op Zorginstituut Nederland	1.107.276	1.043.949
Overige vorderingen op zorgaanbieders	102.326	242.171
Voorschotten zorginstellingen (van TV schade)	523.332	547.083
Waarde balans Solvency II	1.849.703	1.944.951

D.1.7 Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)

De overige vorderingen betreffen vorderingen die niet direct zijn gerelateerd aan de uitvoering van verzekeringsactiviteiten.

Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	170.027	271.741
Herrubriceringen	-158.993	-246.010
Herwaarderingen	0	0
Waarde balans Solvency II	11.034	25.731

Op de Solvency II-balans per 31 december 2018 resteren de onderstaande overige vorderingen. Deze zijn tegen nominale waarde opgenomen op de balans.

Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Vorderingen inzake PGB	3.358	5.337
Handelsdebiteuren	1.282	15.037
Vordering op CAK	3.605	3.404
Belastingen en sociale premies	1.338	1.375
RC groepsmaatschappijen	0	0
Overige	1.451	578
Waarde balans Solvency II	11.034	25.731

D.1.8 Geldmiddelen en kasequivalenten

De liquide middelen bestaan uit rekening-courant tegoeden bij banken voor een bedrag van € 74,0 miljoen. De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

D.1.9 Overige, niet elders opgenomen activa

Hieronder zijn met name begrepen de materiële vaste activa, gewaardeerd tegen aanschafwaarde conform onder BW2. Deze zijn verminderd met lineaire berekende afschrijvingen, gebaseerd op de economische levensduur of tegen lagere marktwaarde.

Afschrijvingspercentages (per jaar):

- verbouwingen en installaties 10%;
- inventaris 0% - 20,0%;
- transportmiddelen 25% (restwaarde 20%);
- hardware 20% - 33,33%.

Overige, niet elders opgenomen activa	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	20.297	21.375
Herrubriceringen	-9.694	0
Herwaarderingen	0	0
Waarde balans Solvency II	10.602	21.375

D.1.10 Verbonden ondernemingen die niet zijn gewaardeerd met gebruikmaking van genoteerde marktprijzen in actieve markten of aan de hand van de aangepaste vermogensmutatiemethode

Alle verbonden ondernemingen zijn geconsolideerd in de jaarrekening van Coöperatie Menzis U.A.. Zij zijn allen opgenomen tegen de intrinsieke waarde. Dit is de waarde overeenkomstig het eigen vermogen van de betreffende ondernemingen in de jaarrekening 2018.

D.1.11 Veranderingen in de gebruikte grondslagen voor opname en waardering of in schattingen tijdens de verslagperiode

Er is geen sprake van gewijzigde grondslagen en/of schattingen in 2018.

D.1.12 Financiële en operationele lease

Stichting Menzis Beheer heeft een gemiddelde jaarlijkse leaseverplichting voor het wagenpark van € 2,1 miljoen. De looptijd van de leaseovereenkomsten is gemiddeld 1,9 jaar. De totale leaseverplichting voor de resterende looptijd bedraagt € 3,9 miljoen. Het kortlopende deel (korter dan één jaar) bedraagt € 1,9 miljoen. Het gedeelte langer dan één jaar maar korter dan vijf jaar bedraagt € 2,0 miljoen.

Stichting Menzis Beheer heeft een gemiddelde jaarlijkse leaseverplichting voor ICT middelen van € 10,6 miljoen. De looptijd van de leaseovereenkomsten is gemiddeld 1,8 jaar. De totale leaseverplichting voor de resterende looptijd bedraagt € 19,0 miljoen. Het kortlopende deel (korter dan één jaar) bedraagt € 8,4 miljoen. Het gedeelte langer dan één jaar maar korter dan vijf jaar bedraagt € 10,6 miljoen.

De leaseverplichtingen zijn niet opgenomen op de Solvency II-balans.

D.2 Technische voorziening

Onder de technische voorziening - schadeverzekering zijn achtereenvolgens opgenomen:

- beste schatting premievoorziening;
- beste schatting schadevoorziening (zorgkosten);
- risicomarge.

D.2.1 Technische voorzieningen — schadeverzekering

De technische voorzieningen schadeverzekering zijn gewaardeerd op marktwaarde. Dat wil zeggen: “De waarde van de technische voorzieningen moet overeenstemmen met een bedrag dat een verzekering- of herverzekeringsonderneming zou willen betalen indien zij haar verzekering- en herverzekeringverplichtingen met onmiddellijke ingang op een andere verzekering- of herverzekeringsonderneming zou overdragen”.

De waarde van de technische voorzieningen is gelijk aan de som van een beste schatting en een risicomarge.

De beste schatting voor de verzekeringsverplichtingen dient apart berekend te worden voor de premievoorziening (voor contractuele verplichtingen ná 2018) en de voorziening voor te betalen schaden (voor afwikkeling van contractuele verplichtingen tot en met 2018). De marktinformatie, aannames en uitgangspunten die hieraan ten grondslag liggen, worden gevalideerd door de actuariële functie.

Technische voorzieningen — schadeverzekering	Premie	Schade	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	65.583	1.292.681	1.358.264	1.409.258
Herrubriceringen	-10	497.900	497.890	394.837
Herwaarderingen	2.556	39.829	42.385	39.579
Waarde balans Solvency II	68.129	1.830.410	1.898.539	1.843.674

D.2.2 Beste schatting premievoorziening

De beste schatting van de premievoorziening betreft de actuele waarde van alle toekomstige kasstromen van toekomstige contractuele gebeurtenissen ná 2018. Deze hebben betrekking op de polissen die voor het verzekeringsjaar 2019 zijn verstrekt. Hieronder worden verstaan: te ontvangen nominale premies, te ontvangen bijdragen inclusief vereveningsbijdragen ZiNL, te betalen schade en te betalen beheerskosten die ná 2018 zullen plaatsvinden. Voor alle componenten heeft dit betrekking op de periode binnen de contractgrens van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019.

D.2.3 Beste schatting schadevoorziening (zorgkosten)

De beste schatting van de schadevoorziening is de actuele waarde van de resterende schadebetalingen van klanten over 2018 en eerdere schadejaren. Dit bedrag wordt verhoogd/verlaagd met de nog te betalen/ontvangen bedragen vanuit verevening (met uitzondering van voorschotten). De Hoge Kosten Compensatie (HKC), die loopt tot en met 2014, wordt verwerkt in de beste schatting van de schadevoorziening.

De verwachte zorgkosten worden per homogene risicogroep berekend in de zorgkostenprognose. Bij de berekening van de beste schatting wordt uitgegaan van geactualiseerde en betrouwbare informatie en realistische aannames.

D.2.4 Risicomarge

De risicomarge betreft een aanvulling op de waardering van de technische voorziening. Met inbegrip van de risicomarge is de waarde van de technische voorzieningen gelijk aan het bedrag dat een verzekeringsonderneming naar verwachting zou vragen voor de overname en de nakoming van de verzekeringsverplichtingen.

De risicomarge wordt berekend op basis van de zogeheten volledige methode. Dat betekent dat rekening wordt gehouden met de afloop van de technische voorziening premie en schade in de komende jaren, betrekking hebbend op de huidige portefeuille, in de vorm van de te verwachten kasstromen en de zogenoemde cost-of-capital factor van 6%. Menzis berekent de risicomarge daarmee op de voorgeschreven wijze zonder vereenvoudigingen toe te passen. Bij deze berekening houden we rekening met de nadere precisering verstrekt door DNB in 2017.

D.2.5 Proces

De technische voorzieningen worden per homogene risicogroep vastgesteld. Menzis deelt de homogene risicogroepen voor de basisverzekering in op basis van de rubrieken in het nacalculatieschema (vereveningsmodel) van ZiNL. Per homogene risicogroep zijn er aanzienlijke verschillen in afwikkelpatronen van de zorgkosten zichtbaar, mede doordat de bekostigingsstructuur per zorgaanbiedersgroep verschilt. Huisartsen krijgen bijvoorbeeld op kwartaalbasis een patiëntgebonden vast tarief naast consulttarieven. Ziekenhuizen declareren op basis van Diagnose Behandel Combinaties (DBC's) en DBC's op weg naar transparantie (de zogenoemde DOT's).

Voor de aanvullende verzekeringen onderscheiden we de verstrekkingen die meer dan 5% van de totale AV-zorguitgaven uitmaken. De overige worden samengevoegd.

Alle voorzieningen worden verdisconteerd tegen de door EIOPA gepubliceerde risicovrije rentetermijnstructuur.

D.2.6 Onzekerheden

De onzekerheden zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

Ontwikkeling van de onzekerheden in de zorgverzekeringsbranche					
Schadejaar	2015	2016	2017	2018	2019
1. Bepaling schadelasten ziekenhuis en dure medicijnen	-	3	2	1	1
2. Bepaling van verhouding vast/variabel voor schadelasten ziekenhuizen	-	-	3	3	3
3. Zelfonderzoeken ziekenhuizen	-	3	3	3	3
4. Bepaling schadelasten GGZ	-	2	2	1	1
5. Zelfonderzoeken GGZ	-	3	3	3	3
6. Vaststelling NZa tarieven GGZ (inclusief cumulatief effect oude jaren)	-	-	3	3	3
7. Rechtmatigheid schadelasten Wijkverpleging	-	3	2	2	2
8. Bepaling ex-ante parameters	-	3	3	2	2
9. Bepaling effect flankerend beleid	-	3	3	3	3
10. Bepaling resultaatseffect van de wettelijk eigen risico regeling	-	-	3	3	2
11. Toename niet-gecontracteerde zorg	-	-	-	-	2

Ontwikkeling van de onzekerheden in de WLZ					
Schadejaar	2015	2016	2017	2018	2019
12. Rechtmatigheid PGB schadelasten	-	3	3	3	n/a

1	Grote onzekerheden
2	Middelgrote onzekerheden
3	Kleine onzekerheden

In de vorige tabel staan de belangrijkste onzekerheden in de financiële verantwoordingen voor zorgverzekeraars. Schadejaar 2019 is opgenomen omdat dit, via de voorziening niet-kostendekkende premie, effect heeft op het eigen vermogen ultimo 2018.

1. Bepaling schadelasten ziekenhuis en dure medicijnen

In de afgelopen jaren is meer informatie beschikbaar gekomen over de schadelast van de ziekenhuizen, waardoor de omvang van de schadelast nauwkeuriger kan worden ingeschat. Voor de schadejaren 2017, 2018 en 2019 blijft dit nog onzeker, onder andere vanwege de prestaties op nacalculatiebasis.

2. Bepaling van verhouding vast/variabel voor schadelasten ziekenhuizen

Het vaste segment is in de afgelopen jaren grotendeels afgebouwd, waardoor de omvang van de onzekerheden met betrekking tot de inschatting van de vast/variabel verhouding laag is.

3. Zelfonderzoeken ziekenhuizen

Op dit moment loopt het traject van zelfonderzoeken bij de ziekenhuizen over de periode 2016/2017. Op basis van de uitkomsten van de zelfonderzoeken over oude jaren is de verwachting dat de resultaatseffecten beperkt zijn. De uitkomsten worden veelal verrekend in de plafondafspraken.

4. Bepaling schadelasten GGZ

Door lange doorlooptijd van het contracteringsproces met GGZ instellingen en vertraging in de aanlevering van declaraties door GGZ instellingen bestaat onzekerheid over de omvang van verwachte schadelasten GGZ.

5. Zelfonderzoeken GGZ

Op dit moment loopt het traject van het zelfonderzoek 2016 bij de deelnemende GGZ-instellingen. Het onderzoek wordt in het voorjaar 2019 afgerond. Op basis van de uitkomsten van het voorgaande

zelfonderzoek is de verwachting dat de resultaatseffecten beperkt zijn. De uitkomsten worden veelal verrekend in de plafonddafspraken.

6. Vaststelling NZa tarieven GGZ

Op 21 december 2017 heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) uitspraak gedaan inzake de tarieven GGZ 2014, 2015 en 2017. Het CBb heeft geoordeeld dat het aanvullende kostprijsonderzoek van de NZa nog steeds van onvoldoende kwaliteit is om als basis te dienen voor de tarieven. Het CBb heeft de tarieven vernietigd. De NZa heeft thans nog geen formeel standpunt ingenomen naar aanleiding van de uitspraak van het CBb. De zorgverzekeraars verwachten dat het risico op financiële consequenties beperkt is.

7. Rechtmatigheid schadelasten Wijkverpleging

Per 1 januari 2015 is de wijkverpleging ondergebracht bij de Zorgverzekeringswet. Zorgverzekeraars hebben over de periode 2015 t/m 2018 onvoldoende zicht op de indicatie/dossiers (feitelijke levering). Er bestaat onzekerheid over de verwachte uitkomsten van de materiële controles.

8. Bepaling ex-ante parameters

In de ex-ante budgetbepaling wordt door het Zorginstituut Nederland (ZiNL) op basis van gegevens uit het verleden een inschatting gemaakt van de te verwachten opbrengsten en kosten per zorgverzekeraar. De ramingen die daarmee samenhangen, zullen afwijken van de werkelijkheid. Afwijkingen zullen zich manifesteren in aantallen kenmerken en drempelbedragen. Het risico is dan ook groot dat de werkelijke opbrengsten afwijken van de ex-ante budgetbrief en tussentijdse afrekeningen. Inschatting van dit effect is lastig door de late indiening van de gegevens hierover bij ZiNL. Voor de jaren 2017, 2018 en 2019 geldt bij de belangrijkste kenmerken criteriumneutraliteit, deels in de vorm van klasseneutraliteit, waardoor de budgetonzekerheid wordt beperkt.

9. Bepaling effect flankerend beleid

Indien de kosten van zorg landelijk lager of hoger uitkomen dan door het ministerie van VWS geraamd, dan komt het effect ten gunste respectievelijk ten laste van de zorgverzekeraars. Het uiteindelijke effect is lastig in te schatten, mede gezien de te hoge inschatting van de (landelijke) zorgkosten in voorgaande jaren.

10. Bepaling resultaatseffect van de wettelijk eigen risico regeling

De impact van de wettelijk eigen risico rekening voor de jaren 2015 t/m 2017 is goed in te schatten. Het effect voor de jaren 2018 en 2019 is nog onzeker.

11. Onzekerheid rond niet-gecontracteerde zorg

Een toename van de niet-gecontracteerde zorg brengt onzekerheden met betrekking tot de toekomstige schadelast met zich mee.

12. Rechtmatigheid PGB schadelasten

De interne accountantsdienst van de SVB heeft een niet goedkeurende accountantsverklaring over de rechtmatigheid van de PGB schadelasten over 2015, 2016 en 2017 verstrekt. Op grond van de tussentijdse resultaten tot en met september 2018 verwacht de SVB over 2018 wederom geen goedkeurende controleverklaring te overleggen. ZN is de gesprekken met VWS en NZa over het verkrijgen van een VWS coulancebrieft voor 2018 gestart. In de afgelopen jaren heeft VWS steeds een coulancebrieft verstrekt, waardoor de kosten ten laste van de WLZ mogen worden gebracht. Hierdoor worden de risico's voor de WLZ-uitvoerders beperkt.

D.2.7 Technische voorzieningen (Solvency II versus BW2)

De waardering van de technische voorzieningen in de jaarrekening (BW2) wijkt af van de waardering van de technische voorzieningen onder Solvency II. Het betreft hier voornamelijk een herrubricering van een aantal posten, die hierna worden toegelicht.

Technische voorzieningen — schadeverzekering	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Technische voorziening premie	65.583	-10	2.556	68.129	65.523
Te betalen schade	1.813.772	0	39.914	1.853.685	1.930.129
Te betalen schade Zorgkantoor	2.243	-2.243	0	0	0
Herverzekering	0	10	0	10	-1.386
Voorschotten zorginstellingen	-523.333	523.332	0	0	0
Te verrekenen met Zorginstituut (exclusief voorschotten)	0	-23.200	-86	-23.285	-150.592
Technische voorziening schade	1.292.681	497.900	39.829	1.830.410	1.778.151
Technische voorzieningen — schadeverzekering	1.358.264	497.890	42.385	1.898.539	1.843.674

Technische voorziening premie

De technische voorziening premie is gelijk aan het begrote technische resultaat voor de komende premieperiode en bestaat uit: premie, bijdragen, zorgkosten, beheerskosten en overige. De betrokken kasstromen zijn gekapitaliseerd.

Technische voorziening schade

De technische voorziening schade heeft vooral betrekking op te betalen schaden van het lopende schadejaar 2018 en hernieuwde schattingen van de jaren daarvoor. Hierbij worden in aanmerking genomen:

- de voor de balansdatum ontstane schaden of verplichtingen tot uitkering, die zijn gemeld en nog niet zijn afgewikkeld, en de schaden of verplichtingen tot uitkering die nog niet zijn gemeld;
- de kosten die verband houden met de afwikkeling van schaden (schadeafhandelingskosten);
- verrekening van het eigen risico.

De herrubricering heeft betrekking op verstrekte voorschotten aan zorginstellingen en nog te verrekenen bedragen met het ZiNL.

De kasstromen van zowel de nog te betalen schade als het te verrekenen eigen risico zijn gekapitaliseerd.

Hoge Kosten Compensatie (HKC)

Deze herverzekering heeft betrekking op HKC (herverzekering) van zowel de afdracht als de inbreng in de landelijke pool. De HKC is met ingang van 2015 opgeheven. In de Solvency II-waardering zijn zowel afdracht als inbreng gesaldeerd in de technische voorziening schade.

Voorschotten zorgaanbieders

De verstrekte voorschotten aan zorgaanbieders dienen in de Solvency II-waardering van de technische voorzieningen te worden geherrubriceerd naar vorderingen uit hoofde van verzekeringen en op intermediairs. Zie ook D.1.5.

D.2.8 Matching premium

Voor schade- en zorgverzekeraars is de matching premium niet van toepassing verklaard.

D.2.9 Volatiliteitsaanpassing

Menzis heeft geen gebruik gemaakt van volatiliteitsaanpassingen.

D.2.10 Risicovrije rentetermijnstructuur

Menzis maakt geen gebruik van de in art. 308 genoemde overgangsmaatregel voor een risicovrije rentetermijnstructuur.

D.2.11 Overgangsaf trek

Menzis maakt geen gebruik van een overgangsaf trek.

D.2.12 Herverzekering

Bij de basisverzekeraars is, onder BW2, de HKC als herverzekering in de resultatenrekening en de balans (technische voorziening) gerubriceerd. Onder Solvency II is de HKC in de balans gesaldeerd en onder de technische voorziening schade verantwoord.

D.2.13 Zorgkantoor

De te verwachten schade voor het zorgkantoor is niet onder de technische voorziening schade verantwoord, maar onder overige schulden. De reden hiervoor is dat het zorgkantoor niet als verzekeraar aan te merken is.

D.3 Overige schulden

In onderstaand overzicht zijn de andere verplichtingen, niet zijnde de technische voorzieningen, weergegeven.

D.3.1 Overige voorzieningen

De overige voorzieningen zijn opgesteld op actuariële grondslagen. Hierbij is rekening gehouden met sterftekansen, vertrekken en discontering.

Pensioenen (VUT-verplichtingen)

Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	6.840	8.461
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderingen	0	0
Waarde balans Solvency II	6.840	8.461

De voorziening voor pensioenen betreft volledig een VUT-voorziening. Het kortlopende deel (korter dan één jaar) bedraagt € 0,9 miljoen (2017: € 1,3 miljoen). Het middellange deel (tussen één en vijf jaar) bedraagt € 5,2 miljoen (2017: € 5,3 miljoen). Het langlopende deel (langer dan vijf jaar) bedraagt € 0,7 miljoen (2017: € 1,8 miljoen). In deze dotatie zit een verhogend effect van € 8.000 (2017: € 38.000) aangaande de disconteringsvoet.

Overige voorzieningen

Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen	Ziekte- kosten	Jubileum	Reorga- nissatie	Overige	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Stand 1/1	5.772	1.956	18.589	2.147	28.464	21.594
Onttrekkingen	-298	-111	-5.422	-1.192	-7.023	-5.210
Dotatie	9	158	6.465	1.414	8.047	13.313
Vrijval	0	0	-30	-10	-40	-1.233
Stand 31/12	5.483	2.003	19.602	2.359	29.448	28.464

In 2018 is per saldo een bedrag van € 6,5 miljoen gedoteerd aan de reorganisatievoorziening. Dit in verband met de aanpassing van de organisatie- en besturingsstructuur.

De wijziging van de disconteringsvoet heeft een verhogend effect van:

- € 11.000 (2017: € 117.000 verlagend) op de ziektekostenvoorziening;
- € 2.000 (2017: € 40.000 verlagend) op de jubileumvoorziening;
- € 25.000 (2017: € 28.000 verlagend) op de reorganisatievoorziening.

De overige voorzieningen bestaan onder andere uit een voorziening voor Menzis biedt hiervoor Menzis SamenGezond, een online gezondheidsprogramma met bijbehorende app. Hiermee ondersteunen we klanten om hun vitaliteit te bevorderen en gezondheidsrisico's weg te nemen, ook als zij ziek zijn of een beperking hebben.

D.3.2 Schulden aan kredietinstellingen

De schulden aan kredietinstellingen betreffen de hypothecaire leningen voor de financiering van de gebouwen die Menzis in eigen bezit heeft. In de BW2-balans zijn deze schulden gewaardeerd tegen de hoofdsom minus aflossingen. In de Solvency II-balans is de schuld gewaardeerd als de contante waarde van de toekomstige kasstromen, van zowel te betalen aflossingen als te betalen rente.

Schulden aan kredietinstellingen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	16.307	18.707
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderingen	3.096	6.250
Waarde balans Solvency II	19.403	24.957

D.3.3 Financiële verplichtingen anders dan schulden aan kredietinstellingen

Het bedrag in de Solvency II-balans betreft het (vooruit) ontvangen bedrag van € 2 miljoen voor de financiering van de COA-activiteiten. Bij de toekomstige afrekening zal dit bedrag betrokken worden. Zowel in de BW2-balans als in de Solvency II-balans is een waardering op basis van nominale waarde aangehouden.

Financiële verplichtingen anders dan schulden aan kredietinstellingen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	2.000	10.000
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderingen	0	0
Waarde balans Solvency II	2.000	10.000

D.3.4 Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs

Dit betreffen nagenoeg geheel te betalen declaraties die al wel zijn goedgekeurd, maar nog niet van de bank zijn afgeschreven. Deze schulden hebben een looptijd van maximaal 30 dagen. Het effect op het vermogen betreft discontering van verwachte kasstromen.

Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	264.997	408.816
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderingen	1.029	1.615
Waarde balans Solvency II	266.026	410.431

D.3.5 Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)

De overige schulden onder Solvency II bestaan hoofdzakelijk uit schulden van het zorgkantoor aan ZiNL en diverse te betalen kosten. Het effect op het vermogen betreft discontering van verwachte kasstromen.

Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	92.597	52.702
Herrubriceringen	-48.827	684
Herwaarderingen	40	45
Waarde balans Solvency II	43.810	53.431

De overige schulden per 31 december 2018 in de Solvency II-balans kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
RC Zorginstituut Nederland inzake Zorgkantoor	13.764	12.490
Te betalen zorgkosten Zorgkantoor	2.243	2.222
Nog te betalen kosten	15.394	18.067
Handelscrediteuren	5.413	11.156
Nog te betalen vakantiedagen	3.877	3.515
Belastingen en sociale premies	2.848	5.650
Pensioenpremies	111	331
RC Groepsmaatschappijen	0	0
Overige	161	0
Waarde balans Solvency II	43.810	53.431

D.3.6 Overige, niet elders opgenomen verplichtingen

Overige, niet elders opgenomen verplichtingen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Overige, niet elders opgenomen verplichtingen	446	412
Waarde balans Solvency II	446	412

Er zijn verder geen andere verplichtingen, dan de verplichtingen zoals opgenomen in dit verslag.

D.4 Alternatieve waarderingsmethoden

Menzis maakt geen gebruik van alternatieve waarderingsmethoden.

D.5 Overige informatie

Alle relevante informatie over de Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden staat in de voorgaande paragrafen van Hoofdstuk D.

E. Kapitaalbeheer

E.1 Eigen vermogen

E.1.1 Eigen vermogen - beleid

Menzis is een coöperatie zonder winstoogmerk. Behaalde resultaten worden toegevoegd aan het eigen vermogen en er is geen sprake van winstuitkeringen aan aandeelhouders. Vermogen dat niet nodig is voor de dekking van het verplicht aan te houden vermogen, wordt teruggegeven aan onze klanten middels een lagere premie. De omvang van het eigen vermogen dient voldoende te zijn om mogelijke tegenvallers op te vangen en daarmee financieel gezond te blijven: Menzis wil een financieel stabiele en betrouwbare zorgverzekeraar zijn. Daarnaast willen we niet nodeloos vermogen aanhouden. Bij de premiestelling voor een volgend jaar is dat steeds de te maken afweging.

We hebben in ons financieel beleid vastgelegd dat we te allen tijde aan onze verplichtingen willen kunnen voldoen, ook bij mogelijke tegenvallers. Daarom is een interne doelsolvabiliteit bepaald van 128% van de wettelijk vereiste solvabiliteit. Dit is van toepassing voor de coöperatie als geheel. Daarmee is dit voor de Raad van Bestuur het belangrijkste sturingsmiddel om de solvabiliteit te monitoren. Voor de drie verzekeringsentiteiten van Menzis is eveneens een doelsolvabiliteit vastgesteld. De vastgestelde interne minimumsolvabiliteit voor de coöperatie en per entiteit is van belang bij eventueel in gang te zetten herstelmaatregelen.

Eens per kwartaal worden in het licht van de planning- & controlcyclus nieuwe inschattingen gemaakt van premieopbrengsten, vereveningsbijdragen, zorgkosten, beheerskosten enzovoort. Zo vormt zich ook een inschatting van het te verwachten resultaat voor het lopende boekjaar. Dit is input voor de berekening van de verwachte omvang van het eigen vermogen ter dekking van het verplicht aan te houden vermogen, de SCR. In 2018 heeft dit geen aanleiding gegeven voor Coöperatie Menzis U.A. om eventuele herstelmaatregelen te nemen. Voor de individuele zorgverzekeraar Anderzorg N.V. heeft in 2018 wel een voorziene interne herfinanciering plaatsgevonden. Zie desbetreffende bijlages per entiteit.

E.1.2 Eigen vermogen - omvang

Het eigen vermogen, opgenomen in de jaarrekening (BW2/Titel 9), bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming van het resultaat.

Eigen vermogen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Eigen vermogen BW2	1.487.427	1.466.971
RC Zorginstituut Nederland en vordering op zorgverleners	55.365	48.680
Technische voorziening premie	2.556	-3.481
Technische voorziening schade	-39.829	-43.059
Onroerend goed en Hypothecaire lening	1.980	4.742
Overige	-7.122	3.402
Vermogen Solvency II	1.500.377	1.477.255

In bovenstaand overzicht is de omvang van het eigen vermogen eind 2018 volgens BW2 van € 1.487,4 miljoen, conform jaarrekening 2018, vergeleken met het eigen vermogen op basis van Solvency II-grondslagen van

€ 1.500,4 miljoen. In de omvang van het vermogen op basis van Solvency II-grondslagen komen veel herwaarderingsverschillen en herrubriceringsverschillen terug op de balansposten van de jaarrekening 2018. Zie ook Hoofdstuk D.

De mutatie van het eigen vermogen volgens BW2 van € 20,5 miljoen betreft het resultaat van 2018.

De belangrijkste verschillen in waardering betreffen:

- Technische voorziening premie; de mutatie betreft de vorming van de technische voorziening van de basis- en aanvullende verzekeringen en de toepassing van discontering.
- Technische voorziening schade; betreft de toepassing van discontering op de verwachte kasstromen van de nog te betalen schade.
- Vorming van de risicomarge.

E.1.3 Eigen vermogen – samenstelling en kwaliteit

Menzis kwalificeert haar eigen vermogen op basis van Solvency II-grondslagen als tier-1 vermogen. Tier-1 vermogen mag volledig worden aangemerkt als eigen vermogen ter dekking van de SCR. Van het totale eigen vermogen van € 1.500,4 miljoen staat € 23,0 miljoen niet vrijelijk ter beschikking.

E.1.4 Eigen vermogen ter dekking van de vereiste solvabiliteit

Het eigen vermogen van € 23,0 miljoen dat niet vrijelijk ter beschikking staat, betreft:

- wettelijke reserve Stichting Zorgkantoor Menzis van € 2,2 miljoen;
- statutaire reserve Stichting Menzis/Azivo RVVZ van € 0,9 miljoen;
- statutaire reserve Stichting Menzis Beheer; dit betreft de reserve van de voormalige Stichting de Burcht van € 19,9 miljoen.

Eigen vermogen ter dekking van de solvabiliteit	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Vermogen Solvency II	1.500.377	1.477.255
Eliminatie vermogensbestanddelen niet ter dekking van de SCR	-22.975	-26.710
Vermogen Solvency II ter dekking van de SCR	1.477.403	1.450.546

E.2 Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

In onderstaand overzicht staan de specificatie en opbouw van de wettelijk vereiste solvabiliteit (SCR) naar de verschillende risicocategorieën. De berekening vindt plaats volgens de standaardformule. Hierbij worden geen vereenvoudigde berekeningen toegepast. Ook wordt geen gebruik gemaakt van parameters die specifiek zijn voor de onderneming.

Solvabiliteit	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Markt risico	150.474	186.087
Tegenpartijkrediet risico	30.493	62.116
Verzekeringstechnisch risico	735.298	714.245
Diversificatie	-120.613	-160.544
Basissolvabiliteit	795.652	801.905
Operationeel risico	191.380	183.258
Vereiste solvabiliteit (SCR)	987.033	985.163
Solvabiliteitsratio	1,50	1,47
Minimum vereiste solvabiliteit (MCR)	385.555	366.109

De SCR van Menzis-groep bedraagt ultimo 2018 € 987,0 miljoen (2017: € 985,2 miljoen). Het beschikbaar eigen vermogen dient ter dekking van deze vereiste solvabiliteit. De solvabiliteitsratio 2018 bedraagt 1,50 (2017: 1,47). De minimum vereiste solvabiliteit (Minimum Capital Requirement of de MCR) bedraagt € 385,6 miljoen (2017: € 366,1 miljoen).

Voor de becijfering van de MCR volgens de standaardformule zijn de volgende grootheden gehanteerd:

- omvang technische voorziening premie + technische voorziening schade per 31 december 2018;
- omvang geboekte premie laatste 12 maanden (in casu 2018);
- absolute 'floor' van € 2,5 miljoen.

De SCR voor de Menzis-groep is volgens methode 1 (standaardmethode) becijferd. Bij hantering van methode 1 is de geconsolideerde Solvency II-balans het uitgangspunt voor de berekening van de SCR.

Solvabiliteit	Vereiste solvabiliteit 31/12 2018	Vermogen SII 31/12 2018	Vermogen ter dekking van de vereiste solvabiliteit	Solvabiliteit ratio 2018	Solvabiliteit ratio 2017
Menzis Zorgverzekeraar NV	783.695	1.061.961	1.061.961	1,36	1,32
Anderzorg NV	100.678	161.004	161.004	1,60	1,10
Menzis NV	103.608	216.915	216.915	2,09	2,58
Overige entiteiten	6.857	60.498	37.523		
Diversificatie en overige per saldo	-7.806	0	0		
Menzis Groep	987.033	1.500.377	1.477.403	1,50	1,47

In bovenstaande tabel is de vereiste solvabiliteit per entiteit opgenomen (zie ook bijlagen).

E.3 Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste

Menzis maakt geen gebruik van de ondermodule aandelenrisico.

E.4 Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model

Menzis hanteert voor de berekening van de SCR en de MCR volledig de standaardformule.

E.5 Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en niet-naleving van het solvabiliteitskapitaalvereiste

Coöperatie Menzis U.A. en de individuele verzekeraars voldoen aan de vereiste solvabiliteitseis en minimum vereiste solvabiliteitseis.

E.6 Overige informatie

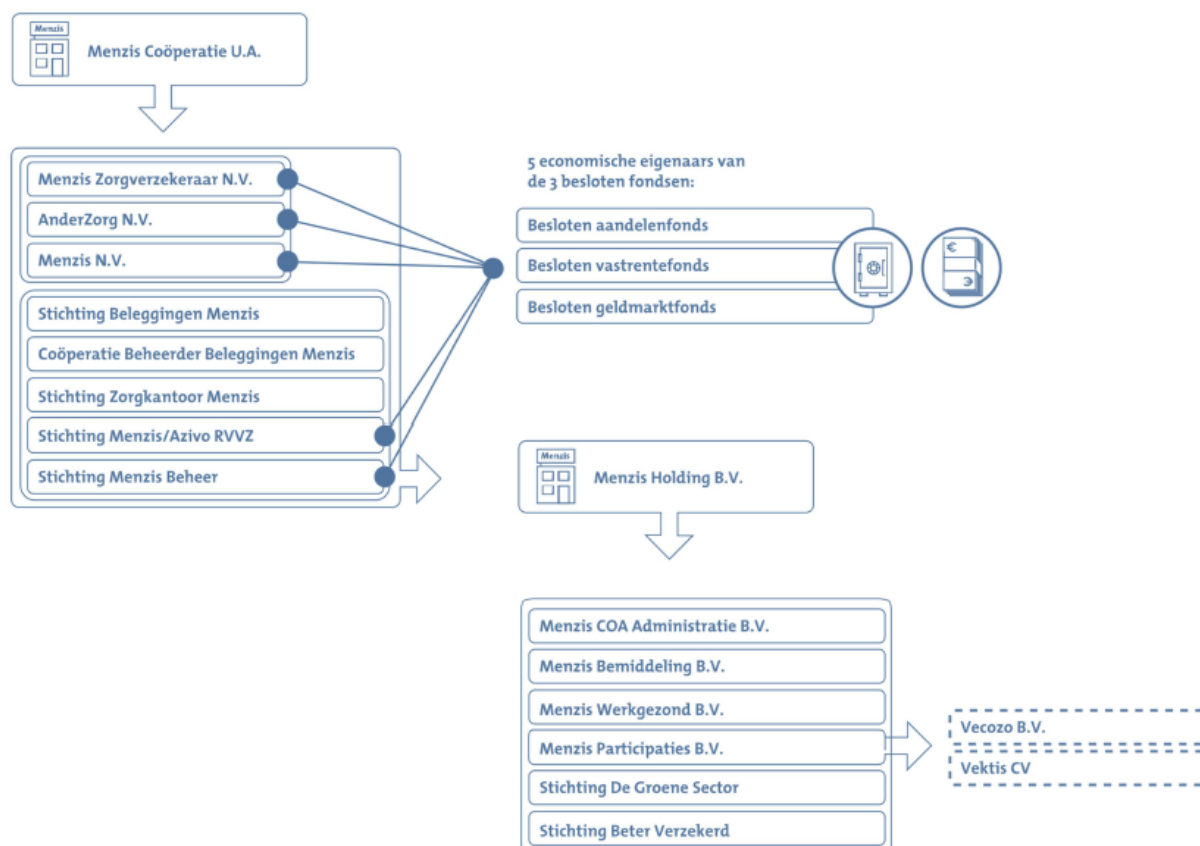
Alle relevante informatie over het Kapitaalbeheer staat in de voorgaande paragrafen van Hoofdstuk E.

Bijlagen

Solvency & Financial Condition Report 2018

Bijlage 1. Juridische structuur

Alle entiteiten zijn gevestigd in Nederland. Coöperatie Menzis U.A. heeft in alle overige entiteiten een 100% eigendomsbelang, met uitzondering van de volgende niet tot de Menzis-groep behorende/niet geconsolideerde entiteiten:

Entiteit	% belang ultimo 2018:
Vecozo B.V.	12,50%
Vektis C.V.	12,50%

Juridische wijzigingen

Het COA heeft op 8 maart 2017 bekend gemaakt dat Arts en Zorg het contract voor de zorg voor asielzoekers definitief gegund heeft gekregen. Het contract van kleindochtermaatschappijen MCA en GC A voor de uitvoering van de Regeling Zorg Asielzoekers is daarom per 31 december 2017 beëindigd. De reguliere werkzaamheden voor GC A en MCA zijn daarmee per die datum geëindigd. De (administratieve) afwikkeling van GC A vindt plaats in de periode van 1 januari tot 1 mei 2018. MCA zal volgens het contract nog twee jaren na 2017 werkzaamheden verrichten inzake de schadeafhandeling inzake de periode tot en met 2017.

Op 29 december 2018 heeft er een juridische fusie plaatsgevonden tussen GC A B.V. en MEZ Holding B.V. Alle rechten en verplichtingen van GC A B.V. zijn overgegaan naar MEZ Holding B.V. Per 30 december 2018 is GC A B.V. opgehouden te bestaan.

Op 30 december 2018 heeft er een juridische fusie plaatsgevonden tussen MEZ Holding B.V. en Menzis Holding B.V. Alle rechten en verplichtingen van MEZ Holding B.V. zijn overgegaan naar Menzis Holding B.V. Per 31 december 2018 is MEZ Holding B.V. opgehouden te bestaan.

Op 19 september 2018 is de Stichting Wijkgerichte Zorg opgehouden te bestaan en uitgeschreven bij de Kamer van Koophandel.

Bijlage 2. Toelichting Menzis Zorgverzekeraar N.V.

In deze bijlage zijn de specifieke toelichtingen opgenomen voor Menzis Zorgverzekeraar N.V., voor zover deze afwijken van wat is toegelicht in de hoofdstukken D en E.

D. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

De waarderingsgrondslagen van Menzis Zorgverzekeraar N.V. zijn identiek aan die van Coöperatie Menzis U.A., zoals beschreven in hoofdstuk D van dit rapport. Dat geldt ook voor het gebruik van schattingen, vervreemding van vaste activa, de bepaling van de reële waarde van betrokken activa - voor zover van toepassing - en de omrekening van vreemde valuta.

Alle bedragen zijn x € 1.000 tenzij anders aangegeven.

Balans	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Immateriële activa	0	0	0	0	0
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	83	-83	0	0	0
Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen op beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	1.160.323	4.895	-3	1.165.215	1.069.998
Leningen en hypotheken	0	0	0	0	0
Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	1.127.760	528.542	45.324	1.701.625	1.798.240
Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	131.127	-125.803	12	5.336	22.006
Geldmiddelen en kasequivalenten	17.259	0	0	17.259	73.033
Overige, niet elders opgenomen activa	241	0	0	241	1.532
Totaal activa	2.436.793	407.551	45.332	2.889.676	2.964.809
Technische voorzieningen — schadeverzekering	1.107.559	436.282	39.998	1.583.840	1.566.558
Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen	1.620	0	0	1.620	1.400
Derivaten	0	776	0	776	582
Schulden aan kredietinstellingen	0	0	0	0	0
Financiële verplichtingen anders dan schulden aan kredietinstellingen	0	0	0	0	0
Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs	226.135	0	878	227.013	361.860
Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	43.667	-29.508	37	14.196	3.645
Overige, niet elders opgenomen verplichtingen	270	0	0	270	211
Totaal verplichtingen	1.379.251	407.551	40.913	1.827.715	1.934.256
Eigen vermogen (overschot van activa minus verplichtingen)	1.057.542	0	4.419	1.061.961	1.030.553

D.1 Activa

D.1.3 Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)

De Solvency II-balanswaarde per 31 december 2018 voor alle beleggingen bedraagt € 1.165,2 miljoen.

Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	1.160.323	1.066.834
Herrubriceringen	4.895	3.170
Herwaarderingen	-3	-6
Waarde balans Solvency II	1.165.215	1.069.998

Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Materiële vaste activa (anders dan voor eigen gebruik)		83	0	83	93
Deelnemingen in verbonden ondernemingen, met inbegrip van participaties	0	0	0	0	0
Aandelen	231.131	-14.773	-3	216.355	272.536
Obligaties	848.201	81.462	0	929.663	780.141
Instellingen voor collectieve belegging	0	14.772	0	14.772	11.936
Derivaten	3.997	776	0	4.773	5.546
Deposito's behalve kas-equivalenten	76.994	-77.426	0	-432	-253
Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen ok beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	1.160.323	4.895	-3	1.165.215	1.069.998

In onderstaande tabel staat de herrubricering en herwaardering van de derivaten, die als schuld op de balans staan, verantwoord. De derivaten in bovenstaande tabel zijn aan de debetzijde van de balans opgenomen.

Derivaten	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	0	0
Herrubriceringen	776	582
Herwaarderingen	0	0
Waarde balans Solvency II	776	582

D.1.5 Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs

In de balans op basis van Solvency II staan onder de balanspost Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs: de vorderingen op klanten, ZiNL, zorgaanbieders en -instellingen.

De vordering op ZiNL betreft het per saldo te vorderen bedrag, gedisconteerd op kapitalisatie, van de te verrekenen bedragen uit hoofde van de Zvw.

Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	1.127.760	1.178.107
Herrubriceringen	528.542	578.247
Herwaarderingen	45.324	41.886
Waarde balans Solvency II	1.701.625	1.798.240

In onderstaand overzicht zijn deze vorderingen per 31 december 2018 naar categorie opgenomen.

Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringsnemers	91.849	86.317
Vorderingen op Zorginstituut Nederland	1.044.286	995.905
Overige vorderingen op zorgaanbieders	92.618	213.417
Voorschotten zorginstellingen (van TV schade)	472.872	502.601
Waarde balans Solvency II	1.701.625	1.798.240

D.1.6 Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)

Deze vorderingen betreffen vorderingen die niet direct zijn gerelateerd aan de uitvoering van verzekeringsactiviteiten. Bedragen die betrekking hebben op te vorderen overfinanciering/ opbrengstverrekening, en vorderingen op zorgaanbieders vanwege FMC, zijn geherrubriceerd naar Vorderingen met betrekking tot verzekeringen (zie paragraaf D.1.4).

Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	131.127	238.196
Herrubriceringen	-125.803	-216.266
Herwaarderingen	12	76
Waarde balans Solvency II	5.336	22.006

Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Vorderingen inzake PGB	0	0
Handelsdebiteuren	0	0
Vordering op CAK	0	0
Belastingen en sociale premies	688	542
RC groepsmaatschappijen	3.468	21.174
Overige	1.180	290
Waarde balans Solvency II	5.336	22.006

D.1.7 Geldmiddelen en kasequivalenten

De liquide middelen bestaan uit rekening-courant tegoeden bij banken ten bedrage van € 73,0 miljoen.

D.2 Technische voorziening

D.2.1 Technische voorzieningen (Solvency II versus BW2)

De technische voorzieningen in de jaarrekening (BW2) wijken af van de voorzieningen onder Solvency II.

Technische voorzieningen — schadeverzekering	Premie	Schade	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	38.859	1.068.700	1.107.559	1.162.620
Herrubriceringen	-11	436.292	436.282	365.668
Herwaarderingen	7.800	32.198	39.998	38.270
Waarde balans Solvency II	46.649	1.537.191	1.583.840	1.566.558

Technische voorzieningen — schadeverzekering	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Technische voorziening premie	38.859	-11	7.800	46.649	45.641
Te betalen schade	1.541.572	1	32.326	1.573.899	1.659.924
Te betalen schade Zorgkantoor	0	0	0	0	0
Herverzekering	0	11	0	11	-1.554
Voorschotten zorginstellingen	-472.872	472.872	0	0	0
Te verrekenen met Zorginstituut (exclusief voorschotten)	0	-36.591	-128	-36.719	-137.453
Technische voorziening schade	1.068.700	436.292	32.198	1.537.191	1.520.917
Technische voorzieningen — schadeverzekering	1.107.559	436.282	39.998	1.583.840	1.566.558

D.3 Overige schulden

H.2.2 Overige voorzieningen

Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	1.620	1.400
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderingen	0	0
Waarde balans Solvency II	1.620	1.400

De overige voorzieningen betreft een voorziening voor Menzis SamenGezond van € 1,6 miljoen.

H.2.5 Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs

Dit betreffen nagenoeg geheel te betalen declaraties die al wel zijn goedgekeurd, maar nog niet van de bank zijn afgeschreven. Deze schulden hebben een looptijd van maximaal 30 dagen. De herrubricering betreft de aan zorgaanbieders en zorginstellingen terug te betalen bedragen vanuit formele en materiële controles.

Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	226.135	360.436
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderingen	878	1.424
Waarde balans Solvency II	227.013	361.860

H.2.6 Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)

Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	43.667	4.739
Herrubriceringen	-29.508	-1.099
Herwaarderingen	37	5
Waarde balans Solvency II	14.196	3.645

Deze schulden bestaan uit:

Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
RC Zorginstituut Nederland inzake Zorgkantoor	0	0
Te betalen zorgkosten Zorgkantoor	0	0
Nog te betalen kosten	2.636	2.124
Handelscrediteuren	0	0
Nog te betalen vakantiedagen	0	0
Belastingen en sociale premies	0	0
Pensioenpremies	0	0
RC Groepsmaatschappijen	11.396	1.521
Overige	164	0
Waarde balans Solvency II	14.196	3.645

E. Kapitaalbeheer

E.1 Eigen vermogen

I.1.3 Eigen vermogen - omvang

Het eigen vermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening (BW2/ Titel 9), bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming.

Eigen vermogen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Eigen vermogen BW2	1.057.542	1.028.296
RC Zorginstituut Nederland en vordering op zorgverleners	45.324	41.886
Technische voorziening premie	7.800	4.475
Technische voorziening schade	-32.198	-33.794
Onroerend goed en Hypothecaire lening	0	0
Overige	-16.507	-10.310
Vermogen Solvency II	1.061.961	1.030.553

In bovenstaand overzicht staan de verschillen in omvang van het eigen vermogen eind 2018 volgens BW2 van € 1.057,5 miljoen, conform jaarrekening 2018, en het eigen vermogen op basis van Solvency II-grondslagen van € 1.062,0 miljoen. De mutatie van het eigen vermogen volgens BW2 van € 31,4 miljoen betreft het resultaat van 2018.

Menzis Zorgverzekeraar N.V. beschikt alleen over kernvermogen, waarbij het vermogen van de zorgverzekeraars als tier-1 vermogen gekwalificeerd kan worden. Tier-1 vermogen mag volledig worden aangemerkt als eigen vermogen voor de dekking van de SCR.

E.2 Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

De SCR van Menzis Zorgverzekeraar N.V. bedraagt ultimo 2018 € 783,7 miljoen en de MCR bedraagt € 318,6 miljoen. De solvabiliteitsratio bedraagt 1,36.

Solvabiliteit	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Markt risico	105.640	137.982
Tegenpartijkrediet risico	23.026	48.168
Verzekeringstechnisch risico	584.255	566.702
Diversificatie	-86.944	-121.520
Basisolvabiliteit	625.976	631.332
Operationeel risico	157.719	152.240
Vereiste solvabiliteit (SCR)	783.695	783.571
Solvabiliteitsratio	1,36	1,32
Minimum vereiste solvabiliteit (MCR)	318.569	303.827

Bijlage 3. Toelichting Anderzorg N.V.

In deze bijlage zijn de specifieke toelichtingen opgenomen voor Anderzorg N.V., voor zover deze afwijken van wat is toegelicht in de hoofdstukken D en E.

D. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

De waarderingsgrondslagen van Anderzorg N.V. zijn identiek aan die van Coöperatie Menzis U.A., zoals beschreven in hoofdstuk D van dit rapport. Dat geldt tevens voor het gebruik van schattingen, vervreemding van vaste activa, de bepaling van de reële waarde van betrokken activa - voor zover van toepassing - en de omrekening van vreemde valuta.

Alle bedragen zijn x € 1.000 tenzij anders aangegeven.

Balans	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Immateriële activa	0	0	0	0	0
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	0	0	0	0	0
Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen op beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	330.342	1.089	-1	331.430	216.516
Leningen en hypotheek	0	0	0	0	0
Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	55.550	73.239	10.036	138.825	137.792
Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	29.613	-22.856	22	6.779	237
Geldmiddelen en kasequivalenten	4.634	0	0	4.634	48.651
Overige, niet elders opgenomen activa	0	0	0	0	387
Totaal activa	420.139	51.472	10.057	481.668	403.584
Technische voorzieningen — schadeverzekering	210.435	63.853	5.603	279.891	251.611
Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen	0	0	0	0	0
Derivaten	0	108	0	108	69
Schulden aan kredietinstellingen	0	0	0	0	0
Financiële verplichtingen anders dan schulden aan kredietinstellingen	0	0	0	0	0
Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs	38.862	0	151	39.013	48.571
Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	14.079	-12.490	4	1.593	566
Overige, niet elders opgenomen verplichtingen	58	0	0	58	55
Totaal verplichtingen	263.434	51.472	5.758	320.664	300.873
Eigen vermogen (overschot van activa minus verplichtingen)	156.705	0	4.299	161.004	102.711

D.1 Activa

D.1.3 Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)

De Solvency II-balanswaarde per 31 december 2018 voor alle beleggingen bedraagt € 331,4 miljoen.

Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	330.342	216.166
Herrubriceringen	1.089	351
Herwaarderingen	-1	-1
Waarde balans Solvency II	331.430	216.516

Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Materiële vaste activa (anders dan voor eigen gebruik)		0	0	0	0
Deelnemingen in verbonden ondernemingen, met inbegrip van participaties	0	0	0	0	0
Aandelen	32.205	-2.057	-1	30.147	32.348
Obligaties	280.083	18.585	0	298.668	182.159
Instellingen voor collectieve belegging	0	2.058	0	2.058	1.417
Derivaten	557	107	0	664	658
Deposito's behalve kas-equivalenten	17.497	-17.605	0	-108	-66
Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen ok beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	330.342	1.089	-1	331.430	216.516

In onderstaande tabel staat de herrubricering en herwaardering van de derivaten, die als schuld op de balans staan verantwoord. De derivaten aan de debetzijde van de balans zijn opgenomen in bovenstaande tabel.

Derivaten	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	0	0
Herrubriceringen	108	69
Herwaarderingen	0	0
Waarde balans Solvency II	108	69

D.1.5 Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs

In de balans op basis van Solvency II staan onder de balanspost Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs: de vorderingen op klanten, ZiNL, zorgaanbieders en -instellingen.

Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	55.550	71.166
Herrubriceringen	73.239	59.832
Herwaarderingen	10.036	6.793
Waarde balans Solvency II	138.825	137.792

In onderstaand overzicht zijn deze vorderingen per 31 december 2018 naar categorie opgenomen.

Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringsnemers	15.951	16.713
Vorderingen op Zorginstituut Nederland	62.990	48.044
Overige vorderingen op zorgaanbieders	9.423	28.555
Voorschotten zorginstellingen (van TV schade)	50.461	44.481
Waarde balans Solvency II	138.825	137.792

D.1.6 Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)

Deze vorderingen betreffen vorderingen die niet direct zijn gerelateerd aan de uitvoering van verzekeringsactiviteiten. Bedragen die betrekking hebben op te vorderen overfinanciering/opbrengstverrekening, en vorderingen op zorgaanbieders vanwege FMC, zijn geherrubriceerd naar Vorderingen met betrekking tot verzekeringen (zie paragraaf D.1.4).

Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	29.613	29.127
Herrubriceringen	-22.856	-28.890
Herwaarderingen	22	1
Waarde balans Solvency II	6.779	237

Deze schulden bestaan uit:

Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Vorderingen inzake PGB	0	0
Handelsdebiteuren	0	0
Vordering op CAK	0	0
Belastingen en sociale premies	54	28
RC groepsmaatschappijen	6.606	153
Overige	119	56
Waarde balans Solvency II	6.779	237

D.1.7 Geldmiddelen en kasequivalenten

De liquide middelen bestaan uit rekening-courant tegoeden bij banken ten bedrage van € 4,6miljoen.

D.2 Technische voorziening

D.2.1 Technische voorzieningen (Solvency II versus BW2)

De technische voorzieningen zijn op basis van Solvency II-waarderingsgrondslagen gewaardeerd op € 279,9 miljoen.

Technische voorzieningen — schadeverzekering	Premie	Schade	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	26.724	183.711	210.435	214.318
Herrubriceringen	1	63.852	63.853	31.390
Herwaarderingen	2.367	3.236	5.603	5.903
Waarde balans Solvency II	29.092	250.799	279.891	251.611

Technische voorzieningen — schadeverzekering	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Technische voorziening premie	26.724	1	2.367	29.092	35.035
Te betalen schade	234.172	0	3.194	237.366	229.547
Te betalen schade Zorgkantoor	0	0	0	0	0
Herverzekering	0	-1	0	-1	169
Voorschotten zorginstellingen	-50.461	50.461	0	0	0
Te verrekenen met Zorginstituut (exclusief voorschotten)	0	13.392	43	13.435	-13.140
Technische voorziening schade	183.711	63.852	3.236	250.799	216.575
Technische voorzieningen — schadeverzekering	210.435	63.853	5.603	279.891	251.611

D.3 Overige schulden

D.3.4 Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs

Dit betreffen nagenoeg geheel te betalen declaraties die al wel zijn goedgekeurd, maar nog niet van de bank zijn afschreven. Deze schulden hebben een looptijd van maximaal 30 dagen. De herrubricering betreft de aan zorgaanbieders en zorginstellingen terug te betalen bedragen vanuit formele en materiële controles.

Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	38.862	48.380
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderingen	151	191
Waarde balans Solvency II	39.013	48.571

D.3.5 Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)

Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	14.079	733
Herrubriceringen	-12.490	-167
Herwaarderingen	4	0
Waarde balans Solvency II	1.593	566

Deze schulden bestaan uit:

Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
RC Zorginstituut Nederland inzake Zorgkantoor	0	0
Te betalen zorgkosten Zorgkantoor	0	0
Nog te betalen kosten	171	0
Handelscrediteuren	0	0
Nog te betalen vakantiedagen	0	0
Belastingen en sociale premies	0	0
Pensioenpremies	0	0
RC Groepsmaatschappijen	1.422	566
Overige	0	0
Waarde balans Solvency II	1.593	566

E. Kapitaalbeheer

E.1 Eigen vermogen

E.1.2 Eigen vermogen - omvang

Het eigen vermogen opgenomen in de jaarrekening (BW2/ Titel g) bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming.

Eigen vermogen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Eigen vermogen BW2	156.705	102.012
RC Zorginstituut Nederland en vordering op zorgverleners	10.037	6.793
Technische voorziening premie	2.367	1.501
Technische voorziening schade	-3.236	-4.402
Onroerend goed en Hypothecaire lening	0	0
Overige	-4.868	-3.194
Vermogen Solvency II	161.004	102.711

In bovenstaand overzicht staan de verschillen in omvang van het eigen vermogen eind 2018 volgens BW2 van € 156,7 miljoen, conform jaarrekening 2018, en het eigen vermogen op basis van Solvency II-grondslagen van € 161,0 miljoen. De mutatie van het eigen vermogen volgens BW2 van € 54,7 miljoen betreft het resultaat (verlies) van 2018 ad. € 10,3 miljoen en kapitaalstortingen op agio van in totaal € 65 miljoen.

Anderzorg N.V. beschikt alleen over kernvermogen, waarbij het vermogen van de zorgverzekeraars als tier-1 vermogen gekwalificeerd kan worden. Tier-1 vermogen mag volledig worden aangemerkt als eigen vermogen voor de dekking van de SCR.

E.2 Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

De SCR van Anderzorg N.V. bedraagt ultimo 2018 € 100,7 miljoen en de MCR bedraagt € 41,1 miljoen. De solvabiliteitsratio bedraagt 1,60.

Solvabiliteit	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Markt risico	15.073	16.378
Tegenpartijkrediet risico	3.467	9.419
Verzekeringstechnisch risico	76.255	69.339
Diversificatie	-12.412	-16.801
Basissolvabiliteit	82.384	78.335
Operationeel risico	18.294	15.353
Vereiste solvabiliteit (SCR)	100.678	93.688
Solvabiliteitsratio	1,60	1,10
Minimum vereiste solvabiliteit (MCR)	41.084	36.256

Bijlage 4. Toelichting Menzis N.V.

In deze bijlage zijn de specifieke toelichtingen opgenomen voor Menzis N.V., voor zover deze afwijken van wat is toegelicht in de hoofdstukken D en E.

D. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

De waarderingsgrondslagen van Menzis N.V. zijn identiek aan die van Coöperatie Menzis U.A., zoals beschreven in hoofdstuk D van dit rapport. Dat geldt tevens voor het gebruik van schattingen, vervreemding van vaste activa, de bepaling van de reële waarde van betrokken activa - voor zover van toepassing- en de omrekening van vreemde valuta.

Alle bedragen zijn x € 1.000 tenzij anders aangegeven.

Balans	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Immateriële activa	0	0	0	0	0
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	3.892	0	188	4.080	4.080
Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen op beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	244.661	1.028	1	245.690	312.587
Leningen en hypotheek	0	0	0	0	0
Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	8.969	283	1	9.253	8.918
Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	8.837	-8.611	0	226	593
Geldmiddelen en kasequivalenten	2.989	0	0	2.989	2.406
Overige, niet elders opgenomen activa	0	0	0	0	0
Totaal activa	269.348	-7.300	190	262.238	328.585
Technische voorzieningen — schadeverzekering	38.027	0	-2.884	35.142	30.945
Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen	52	0	0	52	58
Derivaten	0	152	0	152	95
Schulden aan kredietinstellingen	0	0	0	0	0
Financiële verplichtingen anders dan schulden aan kredietinstellingen	0	0	0	0	0
Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs	0	0	0	0	0
Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	17.382	-7.451	31	9.962	25.756
Overige, niet elders opgenomen verplichtingen	16	0	0	16	6
Totaal verplichtingen	55.477	-7.300	-2.853	45.324	56.860
Eigen vermogen (overschot van activa minus verplichtingen)	213.871	0	3.043	216.915	271.725

D.1 Activa

D.1.2 Materiële vaste activa voor eigen gebruik

In de jaarrekening 2018 is het terrein van het kantoorgebouw te Groningen gewaardeerd tegen de marktwaarde gebaseerd op een taxatie. Panden (en terreinen) in eigen gebruik worden iedere drie jaar getaxeerd. In de tussenliggende jaren worden panden gewaardeerd aan de hand van indexatie. Materiële vaste activa voor eigen gebruik worden in de Solvency II-balans gewaardeerd op marktwaarde.

Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	3.892	3.892
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderings	188	188
Waarde balans Solvency II	4.080	4.080

D.1.3 Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)

De Solvency II-balanswaarde per 31 december 2018 van de beleggingen bedraagt € 245,7 miljoen.

Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	244.661	312.114
Herrubriceringen	1.028	471
Herwaarderings	1	190
Waarde balans Solvency II	245.690	312.587

Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Materiële vaste activa (anders dan voor eigen gebruik)		0	0	0	0
Deelnemingen in verbonden ondernemingen, met inbegrip van participaties	0	0	0	0	0
Aandelen	45.292	-2.896	1	42.397	44.405
Obligaties	198.586	970	0	199.556	265.439
Instellingen voor collectieve belegging	0	2.895	0	2.895	1.945
Derivaten	783	153	0	936	904
Deposito's behalve kas-equivalenten	0	-94	0	-94	-106
Beleggingen (niet zijnde activa in verband met aan indexen ok beleggingen gekoppelde overeenkomsten)	244.661	1.028	1	245.690	312.587

In onderstaande tabel staat de herrubricering en herwaardering van de derivaten die als schuld op de balans staan verantwoord. De derivaten in bovenstaande tabel zijn aan de debetzijde van de balans opgenomen.

Derivaten	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	0	0
Herrubriceringen	152	95
Herwaarderings	0	0
Waarde balans Solvency II	152	95

D.1.5 Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs

In de balans op basis van Solvency II staan onder de balanspost Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs: de vorderingen op klanten, ZiNL, zorgaanbieders en -instellingen.

Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	8.969	8.718
Herrubriceringen	283	199
Herwaarderingen	1	1
Waarde balans Solvency II	9.253	8.918

In onderstaand overzicht zijn deze vorderingen per 31 december 2018 naar categorie opgenomen.

Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringsnemers	8.968	8.718
Vorderingen op Zorginstituut Nederland	0	0
Overige vorderingen op zorgaanbieders	284	200
Voorschotten zorginstellingen (van TV schade)	0	0
Waarde balans Solvency II	9.253	8.918

De BW2-waardering van de vorderingen op klanten gebeurt tegen nominale waarde.

D.1.6 Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)

Deze vorderingen betreffen vorderingen die niet direct zijn gerelateerd aan de uitvoering van verzekeringsactiviteiten. Bedragen die betrekking hebben op te vorderen overfinanciering/opbrengstverrekening, en vorderingen op zorgaanbieders vanwege FMC zijn geherrubriceerd naar Vorderingen met betrekking tot verzekeringen (zie paragraaf D.1.4).

Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	8.837	1.411
Herrubriceringen	-8.611	-819
Herwaarderingen	0	1
Waarde balans Solvency II	226	593

Op de Solvency II-balans per 31 december 2018 resteren uiteindelijk de volgende overige vorderingen, die tegen nominale waarde zijn opgenomen op de balans:

Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Vorderingen inzake PGB	0	0
Handelsdebiteuren	0	0
Vordering op CAK	0	0
Belastingen en sociale premies	185	197
RC groepsmaatschappijen	0	346
Overige	41	50
Waarde balans Solvency II	226	593

D.1.7 Geldmiddelen en kasequivalenten

De liquide middelen bestaan uit rekening-courant tegoeden bij banken ten bedrage van € 3,0 miljoen.

D.2 Technische voorziening

D.2.1 Technische voorzieningen (Solvency II versus BW2)

De technische voorzieningen zijn op basis van Solvency II-waarderingsgrondslagen gewaardeerd op € 30,9 miljoen.

Technische voorzieningen — schadeverzekering	Premie	Schade	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	0	38.027	38.027	35.793
Herrubriceringen	0	0	0	0
Herwaarderings	-7.611	4.727	-2.884	-4.848
Waarde balans Solvency II	-7.611	42.753	35.142	30.945

Technische voorzieningen — schadeverzekering	Balans BW2 31/12 2018	Herrubri- ceringen	Herwaar- deringen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Technische voorziening premie	0	0	-7.611	-7.611	-9.415
Te betalen schade	38.027	0	4.727	42.753	40.361
Te betalen schade Zorgkantoor	0	0	0	0	0
Herverzekering	0	0	0	0	0
Voorschotten zorginstellingen	0	0	0	0	0
Te verrekenen met Zorginstituut (exclusief voorschotten)	0	0	0	0	0
Technische voorziening schade	38.027	0	4.727	42.753	40.361
Technische voorzieningen — schadeverzekering	38.027	0	-2.884	35.142	30.945

D.3 Overige schulden

D.3.1 Overige voorzieningen

Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	52	58
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderings	0	0
Waarde balans Solvency II	52	58

De overige voorzieningen bestaat uit een voorziening voor premievrije polissen.

D.3.4 Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs

Dit betreffen nagenoeg geheel te betalen declaraties die al wel zijn goedgekeurd, maar nog niet van de bank zijn afschreven. Deze schulden hebben een looptijd van maximaal 30 dagen. De herrubricering betreft de aan zorgaanbieders en zorginstellingen terug te betalen bedragen vanuit formele en materiële controles.

Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	0	0
Herrubriceringen	0	0
Herwaarderings	0	0
Waarde balans Solvency II	0	0

D.3.5 Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)

De overige schulden onder Solvency II bestaan hoofdzakelijk uit schulden van het zorgkantoor aan ZiNL, te betalen schade en diverse te betalen kosten.

Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Boekwaarde balans BW2	17.382	25.907
Herrubriceringen	-7.451	-244
Herwaarderingen	31	90
Waarde balans Solvency II	9.962	25.753

Op de Solvency II-balans per 31 december 2018 kunnen de schulden als volgt worden gespecificeerd:

Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
RC Zorginstituut Nederland inzake Zorgkantoor	0	0
Te betalen zorgkosten Zorgkantoor	0	0
Nog te betalen kosten	532	567
Handelscrediteuren	0	0
Nog te betalen vakantiedagen	0	0
Belastingen en sociale premies	0	0
Pensioenpremies	0	0
RC Groepsmaatschappijen	9.430	25.186
Overige	0	0
Waarde balans Solvency II	9.962	25.753

E. Kapitaalbeheer

E.1 Eigen vermogen

E.1.2 Eigen vermogen - omvang

Het eigen vermogen opgenomen in de jaarrekening (BW2/ Titel 9) bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming.

Eigen vermogen	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Eigen vermogen BW2	213.871	266.774
RC Zorginstituut Nederland en vordering op zorgverleners	1	1
Technische voorziening premie	-7.611	-9.415
Technische voorziening schade	-4.727	-4.566
Onroerend goed en Hypothecaire lening	188	0
Overige	15.193	18.930
Vermogen Solvency II	216.915	271.724

In bovenstaand overzicht staan de verschillen in omvang van het eigen vermogen eind 2018 volgens BW2 van € 213,9 miljoen, conform jaarrekening 2018, en het eigen vermogen op basis van Solvency II-grondslagen van € 216,9 miljoen. De mutatie van het eigen vermogen volgens BW2 van € 52,9 miljoen negatief betreft het resultaat van 2018 ad € 12,1 miljoen en dividenduitkeringen aan de coöperatie van in totaal € 65 miljoen.

Menzis N.V. beschikt alleen over kernvermogen, waarbij het vermogen van de zorgverzekeraars als tier-1 vermogen gekwalificeerd kan worden. Tier-1 vermogen mag volledig worden aangemerkt als eigen vermogen voor de dekking van de SCR.

E.2 Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

De SCR van Menzis N.V. bedraagt ultimo 2018 € 103,6 miljoen en de MCR bedraagt € 25,9 miljoen. De solvabiliteitsratio bedraagt 2,09.

Solvabiliteit	Balans SII 31/12 2018	Balans SII 31/12 2017
Markt risico	21.957	24.054
Tegenpartijkrediet risico	1.461	1.451
Verzekeringstechnisch risico	79.705	80.148
Diversificatie	-14.882	-15.965
Basissolvabiliteit	88.240	89.688
Operationeel risico	15.368	15.495
Vereiste solvabiliteit (SCR)	103.608	105.183
Solvabiliteitsratio	2,09	2,58
Minimum vereiste solvabiliteit (MCR)	25.902	26.296

Wat vindt u van ons verslag?

Wij zijn benieuwd wat u vindt van ons verslag van de solvabiliteit en financiële situatie van Menzis in 2018. Indien u vragen heeft laat het ons weten, wij informeren u graag.

Uw reacties zijn welkom op jaarverslag@menzis.nl. U kunt ook bellen met de afdeling Corporate Communicatie: (0317) 455 811. Meer informatie staat ook op onze websites: www.menzis.nl en www.anderzorg.nl.

Colofon

Redactie: Canan Kocdas en Raimund Hiller

Bijlagen Solvency & Financial Condition Report 2018.
Alle rechten voorbehouden.

Op dit document is de disclaimer van Menzis jaarverslag van toepassing.
Zie jaarverslag.menzis.nl/disclaimer